

Gjøvik, 26. november 2015.

J.nr./referanse: 33-15/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Faste medlemmer:

Roar Løken Lunder, leder (H)
Undis Scheslien, nestleder (Sp)
Thomas Longva (V)
Hans Olav Lahlum (Sv)
Irene Kalrasten (Ap)

Personlige varamedlemmer:

Helge Jostein Nakken (H)
Ole Klundby (Sp)
Birgit Husom (V)
Erik Evenrud (MdG)
Marit Eid (Ap)

Kopi til orientering:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Medlemmer og varamedlemmer innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Torsdag 3. desember 2015

Tid: Kl. 0900 – ca 1500

Sted: Møterom Vardal, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Dette er det første møte i valgperioden og er i stor grad et opplærings- og informasjonsmøte.
Varamedlemmene er derfor også innkalt til dette møtet.

Eventuelt forfall til møtet bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 3. desember 2015 kl. 0900

(Møterom Vardal, rådhuset)

SAK NR. 60/2015	INTRODUKSJON TIL ARBEIDET I KONTROLLUTVALGET:
ROLLER, ANSVAR, OPPGAVER, FORVENTNINGER MV.
Utvalgssekretær gir en overordnet presentasjon av utvalgets rolle, ansvar og oppgaver. Det vil også bli orientert om praktiske rutiner, inngåtte avtaler, godtgjørelsesreglement mv.
SAK NR. 61/2015	ERFARINGER FRA VALGPERIODEN 2011-2015, ORIENTERING
OM GJENNOMFØRTE UNDERSØKELSER OG KONTROLLER,
SAKER TIL OPPFØLGING MV.
Utvalgsleder og sekretær orienterer.
SAK NR. 62/2015	ORIENTERING OM IGANGSATT / BESTILT
REVISJONSPROSJEKT
SAK NR. 63/2015	ORIENTERING OM KONTROLLUTVALGETS AVTALER MED
REVISOR OG SEKRETÆR
SAK NR. 64/2015	ABONNEMENTER OG KURSTILBUD FOR
KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER
SAK NR. 65/2015	MØTEPLAN FOR 2016
SAK NR. 66/2015	FORBEREDELSE TIL RULLERING AV PLAN FOR
FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPSKONTROLL –
PLANLEGGING AV OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN

Gjøvik, 23. november 2015.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Rådmannen
- Vararepresentantene til kontrollutvalget

Gjøvik kommune

INTRODUKSJON TIL ARBEIDET I KONTROLLUTVALGET: ROLLER, ANSVAR, OPPGAVER, FORVENTNINGER MV

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. *Kontrollutvalget – fokus på kommunal kvalitet* (informasjonsbrosjyre fra Kommunens Sentralforbund)
2. *Kontrollutvalgsboken* (veileder fra Kommunal- og regionaldepartementet, 2011)
3. Kommunelovens kap. 12 Kontroll og tilsyn
4. Forskrift om kontrollutvalg m/kommentarer
5. Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat (presentasjon, Deloitte 5/2-15)

Vedlagt:

- Ja (tidligere utsendt)
- Ja (tidligere utsendt)
- Vedlegg 1
- Vedlegg 2
- Vedlegg 3

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget tar følgende til orientering:

- **Presentasjon av kontrollutvalgets oppgaver og ansvar, herunder gjeldende regelverk (kommunelovens kapittel 12 med tilhørende forskrift om kontrollutvalg).**
- **Resultatene fra gjennomført evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat (utført av revisjons- og konsulentselskapet Deloitte på oppdrag fra Kommunal- og Regionaldepartementet i 2014)**
- **Kontrollutvalgsboken (veileder fra Kommunal- og regionaldepartementet fra 2011)**

SAKSOPPLYSNINGER:

Formålet med saken er å bli kjent med kontrollutvalgets rolle og funksjon på et overordnet nivå. Det er lagt opp til informasjon og dialog innenfor følgende tema:

- Forventninger
- Tilsyn og kontroll i kommunen (ulike aktører - ulike roller og ansvar)

- Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll)
- Kontrollutvalgets sekretariat (vedtatt ordning, inngått avtale, kommunikasjon)
- Forholdet til kommunens revisor (vedtatt ordning, kontrollutvalgets bestillerrolle, inngått avtale, kommunikasjon)
- Forholdet til kommunestyret (roller, kommunikasjon, forventninger)
- Forholdet til rådmannen/administrasjonen (roller, kommunikasjon, forventninger)
- Budsjett/rammevilkår
- Offentlighet (sakspapirer, postliste mv.)
- Taushetsplikt
- Diverse (møtegodtgjørelse/godtgjørelsesreglement, praktiske rutiner mv)

Vedlagt saken følger kommunelovens kapittel 12 og forskrift om kontrollutvalg (vedlegg 1 og 2). Dette er selve rammeverket for kontrollutvalgets virksomhet.

I tillegg til gjennomgang av sentrale bestemmelser for kontrollutvalget, vil det bli gitt en kort presentasjon av gjennomført evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat. Evalueringen ble gjennomført i 2014 av revisjons- og konsulentselskapet Deloitte på oppdrag fra Kommunal- og Regionaldepartementet. Rapporten er på nærmere 200 sider og er ikke vedlagt i sin helhet. I stedet er det vedlagt en presentasjon av rapporten der hovedtrekkene i kommer frem (vedlegg 3).

UTDRAG FRA KOMMUNELOVEN

(pr. november 2015)

Kapittel 12. Internt tilsyn og kontroll. Revisjon.

§ 76 Kommunestyrets og fylkestingets tilsynsansvar

Kommunestyret og fylkestinget har det øverste tilsyn med den kommunale og fylkeskommunale forvaltning, og kan forlange enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. De kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kunne omgjøre vedtaket selv. Kommunestyret og fylkestinget skal påse at de kommunale og fylkeskommunale regnskaper revideres på betryggende måte.

Tilføyd ved lov 12 des 2003 nr. 113 (ikr. 1 juli 2004 iflg. res. 18 juni 2004 nr. 915).

§ 77 Kontrollutvalget

1. Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsyn med den kommunale og fylkeskommunale forvaltning på sine vegne. Utvalget skal ha minst tre medlemmer. Kommunestyret og fylkestinget velger selv medlemmer og varamedlemmer til utvalget, og blant medlemmene leder og nestleder. Minst ett av utvalgets medlemmer skal velges blant kommunestyrets eller fylkestingets medlemmer. Utvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret og fylkestinget når utvalgets saker behandles.
2. Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.
3. Kommunestyret og fylkestinget kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer.
4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).
5. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.
6. Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. Før en sak rapporteres til kommunestyret eller fylkestinget skal den ha vært forelagt administrasjonssjefen til uttalelse.

7. Kontrollutvalget kan hos kommunen eller fylkeskommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.
8. Kommunens og fylkeskommunens revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.
9. Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for sekretærbistand til kontrollutvalget.
10. Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling mv.

Tilføyd ved lov 12 des 2003 nr. 113 (ikr. 1 juli 2004, nr. 1 tredje punktum ikr. 1 nov 2007 iflg. res. 18 juni 2004 nr. 915), endret ved lover 14 jan 2011 nr. 1 (ikr. 1 juli 2011 iflg. res. 14 jan 2011 nr. 38), 8 feb 2013 nr. 7 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 8 feb 2013 nr. 144), 8 feb 2013 nr. 7 (ikr. 1 nov 2015 iflg. res. 8 feb 2013 nr. 144).

§ 78.Revisjon

1. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.
2. Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.
3. Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon, eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.
4. Kommunestyret eller fylkestinget velger selv revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.
5. Kommunens eller fylkeskommunens revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget.
6. Revisor kan hos kommunen eller fylkeskommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.
7. Revisor har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.
8. Departementet kan gi forskrifter om revisjon.

Tilføyd ved lov 12 des 2003 nr. 113 (ikr. 1 juli 2004 iflg. res. 18 juni 2004 nr. 915), endret ved lov 19 des 2014 nr. 92 (ikr. 1 jan 2015 iflg. res. 19 des 2014 nr. 1731).

§ 79.Revisors uavhengighet

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors

uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om revisors uavhengighet.

Tilføyd ved lov 12 des 2003 nr. 113 (ikr. 1 juli 2004 iflg. res. 18 juni 2004 nr. 915).

§ 80. Innsyn og undersøkelser i selskaper

I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, i interkommunale styrever etter § 27 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.

Tilføyd ved lov 12 des 2003 nr. 113 (ikr. 1 juli 2004 iflg. res. 18 juni 2004 nr. 915), endret ved lov 8 feb 2013 nr. 7 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 8 feb 2013 nr. 144).

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

Dato	FOR-2004-06-15-905
Departement	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Publisert	I 2004 hefte 7
Ikrafttredelse	01.07.2004, 01.01.2005, 01.11.2007
Sist endret	FOR-2013-06-13-613 fra 01.07.2013
Hjemmel	LOV-1992-09-25-107-§77
Kunngjort	22.06.2004

Kapitteloversikt:

- [Kap. 1. Virkeområde \(§1\)](#)
- [Kap. 2. Kontrollutvalgets sammensetning. Utsifting av medlemmer \(§§ 2 - 3\)](#)
- [Kap. 3. Alminnelige regler om kontrollutvalgets ansvar og oppgaver \(§§ 4 - 5\)](#)
- [Kap. 4. Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon \(§§ 6 - 8\)](#)
- [Kap. 5. Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon \(§§ 9 - 12\)](#)
- [Kap. 6. Selskapskontroll \(§§ 13 - 15\)](#)
- [Kap. 7. Særlige oppgaver for kontrollutvalget \(§§ 16 - 18\)](#)
- [Kap. 8. Saksbehandling og sekretariat. \(§§ 19 - 20\)](#)
- [Kap. 9 Ikrafttredelse - overgangsregler \(§§ 21 - 22\)](#)

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet (nå Kommunal- og moderniseringsdepartementet) 15. juni 2004 med hjemmel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 11.

Endringer: Endret ved forskrifter 26 mai 2011 nr. 557, 6 des 2012 nr. 1151, 13 juni 2013 nr. 613.

Kap. 1. Virkeområde

§ 1. Virkeområde

Forskriften omfatter kommunens og fylkeskommunens kontrollutvalg, og gjelder utvalgets ansvar og oppgaver, regler om saksbehandling m.m. jf. kommuneloven § 77.

Kap. 2. Kontrollutvalgets sammensetning. Utsifting av medlemmer

§ 2. Valg og sammensetning

Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsyn med den kommunale og fylkeskommunale forvaltning på sine vegne. Utvalget skal ha minst tre medlemmer. Kommunestyret og fylkestinget velger selv medlemmer og varamedlemmer til utvalget, og blant medlemmene leder og nestleder.

Minst ett av utvalgets medlemmer skal velges blant kommunestyrets eller fylkestingets medlemmer.

Utvalgets leder og nestleder har møte- og talerett i kommunestyret og fylkestinget når utvalgets saker behandles.

§ 3. Utskifting av medlemmer

Kommunestyret eller fylkestinget kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer. Ved utskifting av ett eller flere medlemmer av utvalget skal det foretas nyvalg av samtlige medlemmer i utvalget.

Kap. 3. Alminnelige regler om kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

§ 4. Tilsyn og kontroll

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukket møte i kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer. Kommunestyret eller fylkestinget kan bestemme, i forskrift eller for ett enkelt møte, at kontrollutvalget ikke har rett til å være til stede i lukket møte i kommunestyret eller fylkestinget.

Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Endret ved forskrift 6 des 2012 nr. 1151 (i kraft 1 jan 2013).

§ 5. Innhenting av opplysninger

Kontrollutvalget kan hos kommunen eller fylkeskommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene. For kontrollutvalgets medlemmer og dets sekretariat gjelder forvaltningslovens alminnelige bestemmelser om taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13 mv.

Dersom kommunen eller fylkeskommunen har egen ansatt revisor, kan kontrollutvalget be om adgang til revisjonens arbeidsdokumenter og kan kreve opplysninger av revisjonen.

Kap. 4. Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

§ 6. Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette

foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor.

§ 7. Uttalelse om årsregnskapet

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet/kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

§ 8. Oppfølging av revisjonsmerknader

Når revisor påpeker forhold i årsregnskapet, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 4, skal kontrollutvalget påse at dette blir fulgt opp.

Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader er blitt fulgt opp.

Kap. 5. Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon

§ 9. Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel.

Forvaltningsrevisjon kan utføres av andre enn den som er ansvarlig for revisjon av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap eller et kommunalt eller fylkeskommunalt foretaks årsregnskap.

§ 10. Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

§ 11. Rapporter om forvaltningsrevisjon

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og om resultatene av disse, jf. § 8 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner.

§ 12. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.

Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Kap. 6. Selskapskontroll

§ 13.Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden

Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll.

Endret ved forskrift 6 des 2012 nr. 1151 (i kraft 1 jan 2013).

§ 14.Selskapskontrollens innhold

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.

§ 15.Rapportering om selskapskontrollen

Kontrollutvalget fastsetter selv hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til utvalget, herunder hvilket innhold slik rapport skal ha. Et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som utøver kommunens eierfunksjon, skal alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten.

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke kontroller som er gjennomført samt om resultatene av disse.

Kap. 7. Særlige oppgaver for kontrollutvalget

§ 16. *Valg av revisjonsordning. Valg av revisor*

Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Dersom kommunestyret eller fylkestinget vedtar å konkurranseutsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyret eller fylkestinget selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

Valgt revisor tjenestegjør inntil ny revisor er valgt av kommunestyret eller fylkestinget.

§ 17. *Saker om ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse*

Der det er en egen revisjon i kommunen eller fylkeskommunen, avgir kontrollutvalget innstilling til kommunestyret eller fylkestinget om saker om ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjed av ansvarlig revisor.

Der det er en egen revisjon i kommunen eller fylkeskommunen, foretar kontrollutvalget ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisjonens øvrige personale når slik myndighet ikke er delegert til revisor.

§ 18. *Budsjettbehandlingen*

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.

Der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen.

Kap. 8. Saksbehandling og sekretariat.

§ 19. *Saksbehandling. Møte- og talerett i kontrollutvalgets møter*

Innkalling til møtet skal med høvelig varsel sendes utvalgets medlemmer, ordfører eller fylkesordfører og kommunens eller fylkeskommunens oppdragsansvarlig(e) revisor(er). Innkallingen skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles samt saksdokumenter.

Oppdragsansvarlig revisor, eller dennes stedfortreder, har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter og kan forlange sine uttalelser på møtet protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når sak som angår en revisors tilsettingsforhold behandles.

Endret ved forskrifter 26 mai 2011 nr. 557 (i kraft 1 juli 2011), 13 juni 2013 nr. 613 (i kraft 1 juli 2013).

§ 20. *Sekretariat*

Kommunestyret eller fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredstiller utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen.

Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens eller fylkeskommunens administrasjon. Den som utfører revisjonsoppgaver for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder medlemmer av kontrollutvalget eller kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Den som utfører sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Administrasjonssjefen har innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde ikke instruksjons- eller avgjøringsmyndighet overfor sekretariatet.

Endret ved forskrift 6 des 2012 nr. 1151 (i kraft 1 jan 2013).

Kap. 9 Ikrafttredelse - overgangsregler

§ 21. Ikrafttredelse m.m.

Forskriften trer i kraft fra 1. juli 2004. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 13. januar 1993 nr. 4044 om kontrollutvalg.

Bestemmelsen i § 2 annet ledd med krav om at minst ett av kontrollutvalgets medlemmer skal velges blant kommunestyret eller fylkestingets medlemmer trer i kraft fra 1. november 2007.

Bestemmelsen i § 20 om sekretariatet trer i kraft fra 1. januar 2005.

§ 22. Overgangsregler

Kravet i § 10 om at kontrollutvalget senest ett år etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, skal vedta en plan for forvaltningsrevisjon, gjelder først fra ny valgperiode starter 1. november 2007. I inneværende valgperiode skal slik plan være utarbeidet innen 31. desember 2005. Tilsvarende gjelder for kravet i § 13 om at kommunestyret eller fylkestinget senest innen utgangen av året etter at det er konstituert skal utarbeide en plan for selskapskontroll.

Fram til 1. januar 2005 kan kommunens revisor utføre saksutredning og sekretærbistand for kontrollutvalget.

Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat

NKRFs kontrollutvalgskonferanse

Gardermoen, 5. februar 2015
Bire Bjørkelo, Director i Deloitte

Deloitte.

Evaluering
Kontrollutvalg og
kontrollutvalgssekretariat

Desember 2014

Agenda

- **Organisering** av kontrollutvalgene
- **Planlegging** av kontrollarbeidet
- **Gjennomføring** av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
- **Oppfølging og effekt** av kontrollarbeidet
- **Høring** som kontrollform
- **Kontrollutvalgssekretariatet** som kontrollutvalgets støttespiller

Mandatet for evalueringen var bredt og skulle favne om en rekke tema,

Men det er likevel flere områder som ikke var en del av mandatet og som vi heller ikke har sett på. Som blant annet:

- Regnskapsrevisjon
- Revisjonsordning

Øke kunnskapen om kontrollutvalgets rolle i den kommunale egenkontrollen gjennom å kartlegge kontrollutvalgenes arbeid og utvalgenes betydning for kontroll, endring og læring i forvaltningen.

Datainnsamling og metode

Tre spørreundersøkelser

- **Rådmenn og kontrollutvalgsledere**
 - 180 kommuner og 10 fylkeskommuner
 - Trukket i fem grupper (strata) for å få tilstrekkelig representasjon av store kommuner (store kommuner er derfor overrepresentert)
 - Svarprosent: kontrollutvalgsledere 57 % og rådmenn 56 %
- **Sekretariater**
 - Sendt alle sekretariat
 - 85 % har svart, og disse «representerer» 93 % av kontrollutvalgene

Dybdeundersøkelse

- **Syv (fylkes-)kommuner**
 - Ikke ment å være representative, men valgt fra syv ulike «sekretariatsdistrikt»
 - Intervjuer av rådmenn, ordfører, kontrollutvalgsleder og -sekretær
 - Oversendt dokumentasjon (referater, planer, rapporter mv.)
 - Gjennomgang av et utvalg selskapskontroller og forvaltningsrevisjoner

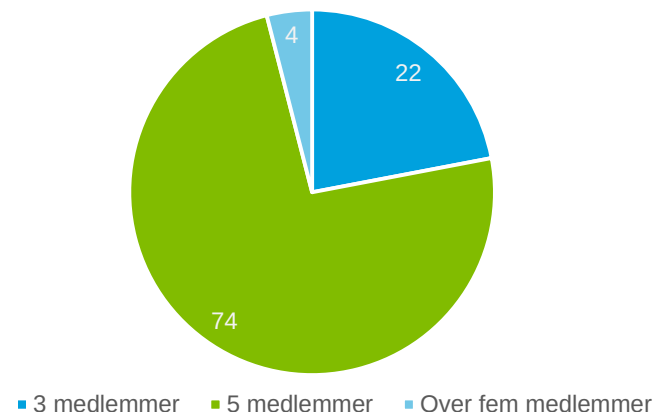

OM KONTROLLUTVALGENE

Sammensetning av kontrollutvalgene

- **De fleste kontrollutvalg består av fem medlemmer**
 - Vekst i gjennomsnittlig antall medlemmer siden forrige valgperiode
 - Halvparten av småkommunene har tre medlemmer
- **Kontrollutvalgsleder blir som hovedregel valgt fra «opposisjonen»**
 - Kun 6 % av kontrollutvalgsledere kommer fra samme parti som ordfører.
 - 59 % av utvalgene har flertall fra «opposisjonen»,
 - Uavhengig av sammensetning så mener nesten samtlige at kontrollutvalget skiller mellom politiske og kontrollfaglige hensyn
- **43 % av kontrollutvalgslederne er kommunestyremedlem**
 - Flertallet av sekretariatene mener at kontrollutvalget fungerer bedre om leder er medlem av kommunestyret (64 %)
 - De fleste utvalg har ett medlem fra kommunestyret. 26 % har to medlemmer fra kst, mens 6 % har tre eller flere

Antall medlemmer i kontrollutvalg

- Bør som hovedregel bestå av fem medlemmer.
- Hensiktsmessig at leder for kontrollutvalget kommer fra et annet parti enn ordfører.
- Kan være en fordel om utvalgsleder er kommunestyrerepresentant .
- Vurdere valgbarheten til ansatte som ikke er i en lederposisjon eller i rådmannens stab.

Et verv for de mest erfarne?

I alle fall ikke for pyser!

- **Betydelig erfaring fra kommunepolitikken**

- 57 % av kontrollutvalgslederne sitter i kontrollutvalget for første gang,
- Men et flertall av kontrollutvalgslederne har betydelig erfaring fra kommunepolitikken.
- Kun 15 % av kontrollutvalgslederne har ikke erfaring fra en eller flere perioder i kommunestyret.

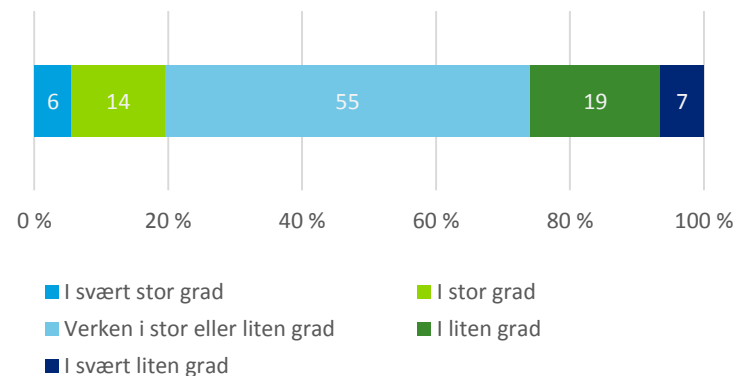
- **God kompetanse og engasjement**

- Til sammen 89 % av KU lederne mener at utvalget har nødvendig kunnskap til å ivareta sitt kontrollansvar.
- Sekretariatene er litt mindre positiv.
- Er det behov for kompetansekrav?

- **Flere utvalgsledere gir uttrykk for at kontrollutvalget ikke er et attraktivt utvalg for politikere, men 43 % blir gjenvalgt**

- Får ikke «drive politikk».
- Mer interessant med ⁶erfaring

Oppleves kontrollutvalget som et attraktivt utvalg for politikerne?

Vanskelig å stille kompetansekrav til et politisk oppnevnt utvalg. Kompetansekrav bør begrenses til revisjon og eventuelt sekretariat.

Det er derimot viktig å tilby kontrollutvalgsmedlemmer kurs og opplæring i kontrollarbeidet.

PLANLEGGING AV KONTROLLARBEIDET

De fleste utarbeider en overordnet analyse, men omfang, form og innhold varierer

- **De aller fleste kontrollutvalg gjennomfører overordnet analyse**

- 79 % for forvaltningsrevisjon
- 62 % for selskapskontroll.
- Flere utvalg ruller disse analysene i løpet av perioden (40 % for forvaltningsrevisjon).

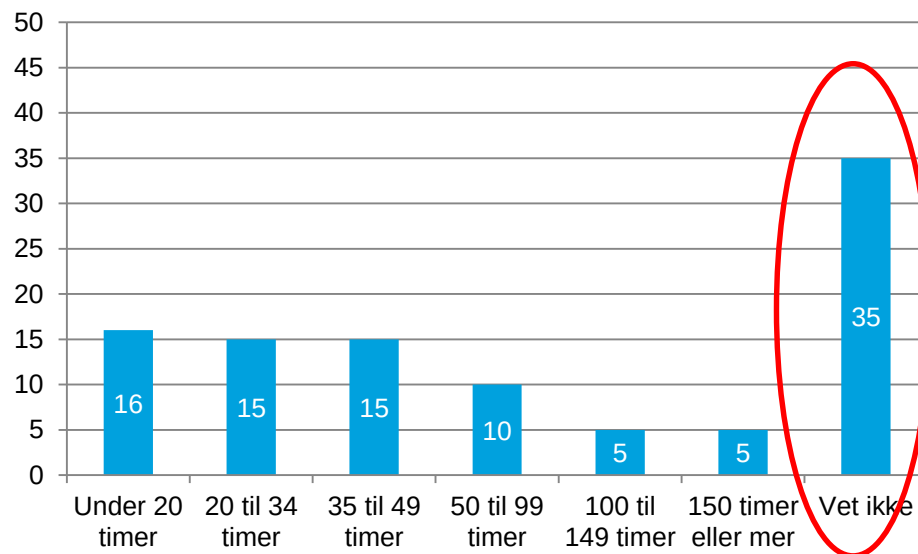
- **Mange kjenner ikke omfanget, og det er stor variasjon i timebruk.**

- Heller ikke sekretariatet kjenner omfanget
- Under 20 timer til over 150 timer

- **Variasjon i form og innhold**

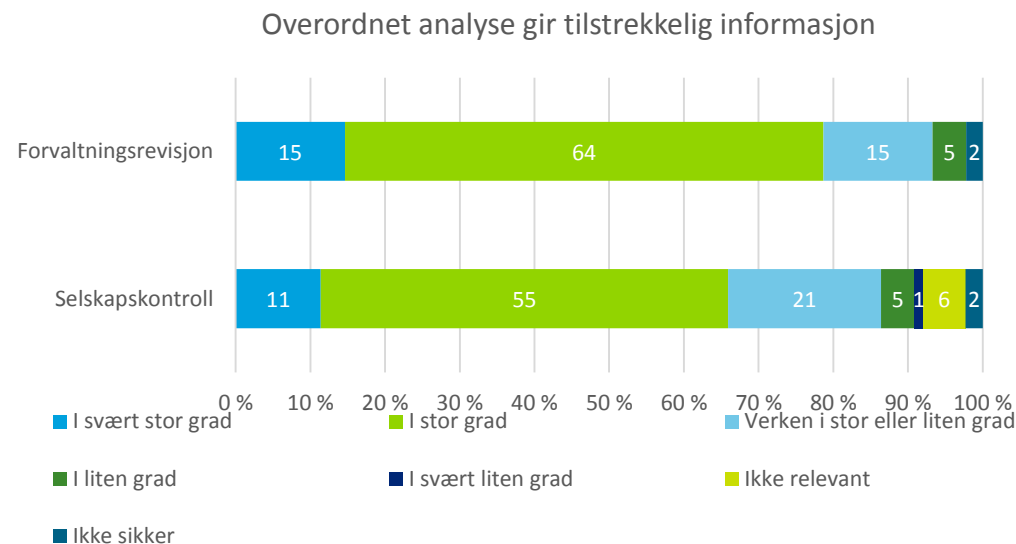
- Ikke alle utarbeider et eget analysedokument
- Datagrunnlag
- Involvering av kontrollutvalget
- Involvering av rådmann
- Hvordan analysere risiko og vesentlighet?

«Man kan ikke planlegge risiko i fire år frem, og å velge prosjekt for fire år høres rart ut. Å si hva vi sliter med om fire år er spådomskunst, og vi finner det derfor mer formålstjenlig å ta analysen for ett år i slengen». (Kontrollutvalgssekretær)

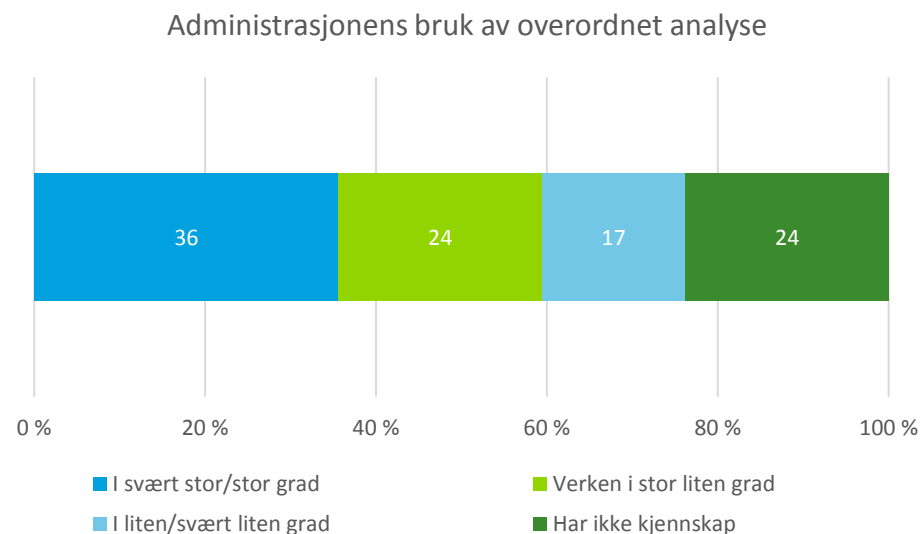
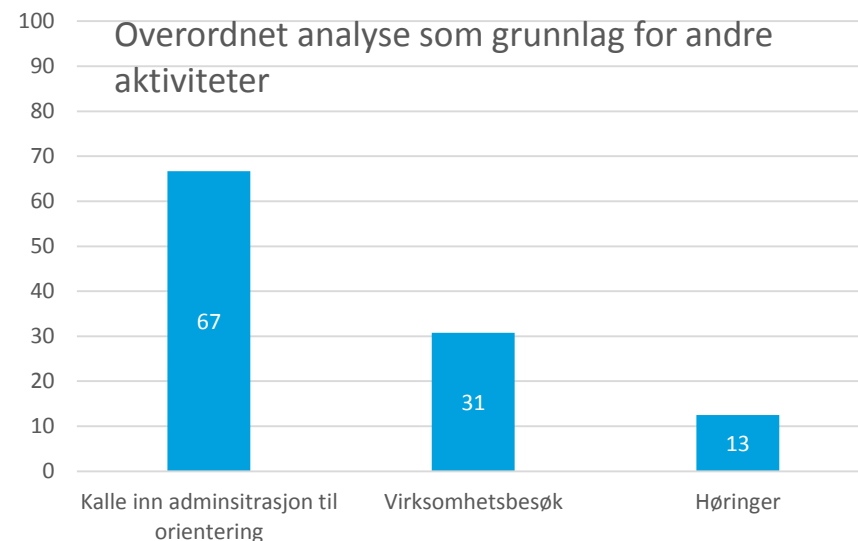
Overordnet analyse blir benyttet til å utarbeide planer

- Et klart flertall mener at **analysene gir tilstrekkelig informasjon** til å prioritere og velge ut forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller
- Overordnet analyse for **forvaltningsrevisjon blir oppfattet som bedre enn tilsvarende analyse for selskapskontroll**.
 - Ikke like etablert ordning
 - Omfanget av eierskap varierer mellom kommunene
- Halvparten av rådmennene som er kjent med overordnet analyse mener den gir en god oversikt over risikoområder i kommunen.

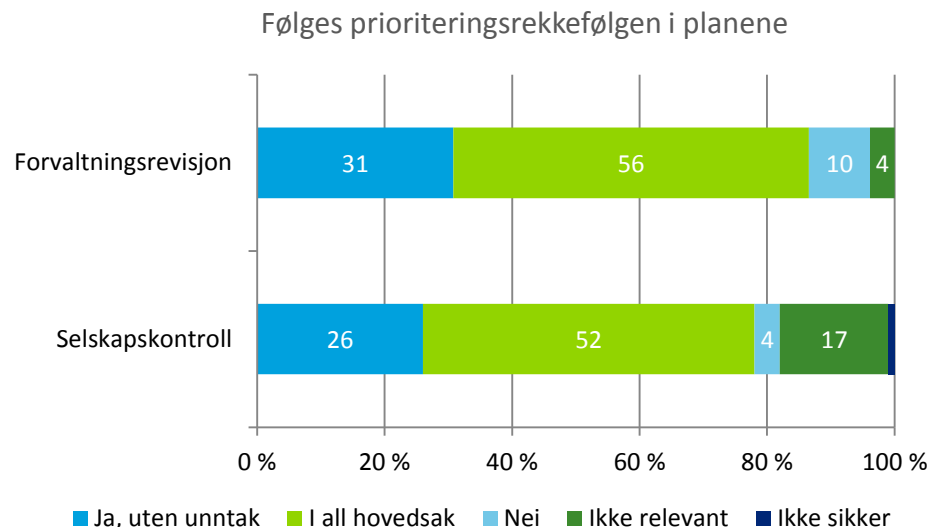
Overordnet analyse brukes også til andre aktiviteter

- **Overordnet analyse avdekker flere risikoforhold enn det som ender opp som forvaltningsrevisjoner eller selskapskontroller.**
- **Overordnet analyse blir brukt som grunnlag for andre kontrollaktiviteter i kontrollutvalget.**
 - Spesielt gjelder dette for å invitere rådmannen til å gi kontrollutvalget orienteringer om utvalgte saker
- **Overordnet analyse blir brukt i rådmannens internkontrollarbeid**
 - En tredjedel av rådmennene benytter seg av overordnet analyse i sitt internkontrollarbeid.
 - Bruk henger sammen med involvering.

Planene følges

- Nesten alle kontrollutvalg har planer
- Kommunestyret vedtar planene uten store endringer.
- De fleste kontrollutvalg får mandat til å endre planene
- Prioriteringsrekkefølgen i planene blir likevel i all hovedsak fulgt av kontrollutvalgene (selv om ikke alle prosjektene blir gjennomført).
- også her en forskjell mellom forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Overordnet analyse legger føringer for hvilke prosjekter og eventuelt andre kontrollaktiviteter kontrollutvalgene utfører.

Kvaliteten på overordnet analyse er viktig for å sikre at de prosjektene og de kontrollaktivitetene som kontrollutvalget gjennomfører er rettet mot de **viktige** og **riktige** aktivitetene.

Overordnet analyse er i seg selv en viktig kontrollaktivitet

GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPSKONTROLL

Vekst i antall prosjekter, men ikke alle gjennomfører årlig forvaltningsrevisjon (eller selskapskontroll)

Forvaltningsrevisjon

- **De fleste kontrollutvalg gjennomfører 1-2 forvaltningsrevisjonsprosjekter i året.**
 - Men stor variasjon mht. omfang, tema og kvalitet
 - Vi anslår at det ble bestilt 750 unike forvaltningsrevisjoner i 2013
 - En vekst sammenlignet med 2006-2009
- **20 % av utvalgene har minst ett av de tre siste årene ikke gjennomført forvaltningsrevisjon**
- **2 % har ikke gjennomført forvaltningsrevisjon overhode i perioden.**
- **10 % mener de ikke gjennomfører tilstrekkelig med forvaltningsrevisjon til å ivareta utvalgets kontrollansvar.**

Selskapskontroll

- **Kontrollutvalgene gjennomfører i snitt 0,5 selskapskontroller i året.**
 - Usikkert anslag - bestilt rundt 225 unike selskapskontroller i 2013.
 - Dette er trolig en dobling siden 2008.
 - Mange kommuner går sammen om fellesselskapskontroll – det gjør at omfanget umiddelbart kan virke større.
 - Stor variasjon mht. omfang, tema og kvalitet
- **33 % av kontrollutvalgene gjennomførte ikke selskapskontroll i 2013.**
- **17 % av kontrollutvalgene har ikke gjennomført selskapskontroller i hele inneværende valgperiode.**
- **18 % mener de ikke gjennomfører tilstrekkelig med selskapskontroll til å ivareta utvalgets kontrollansvar.**

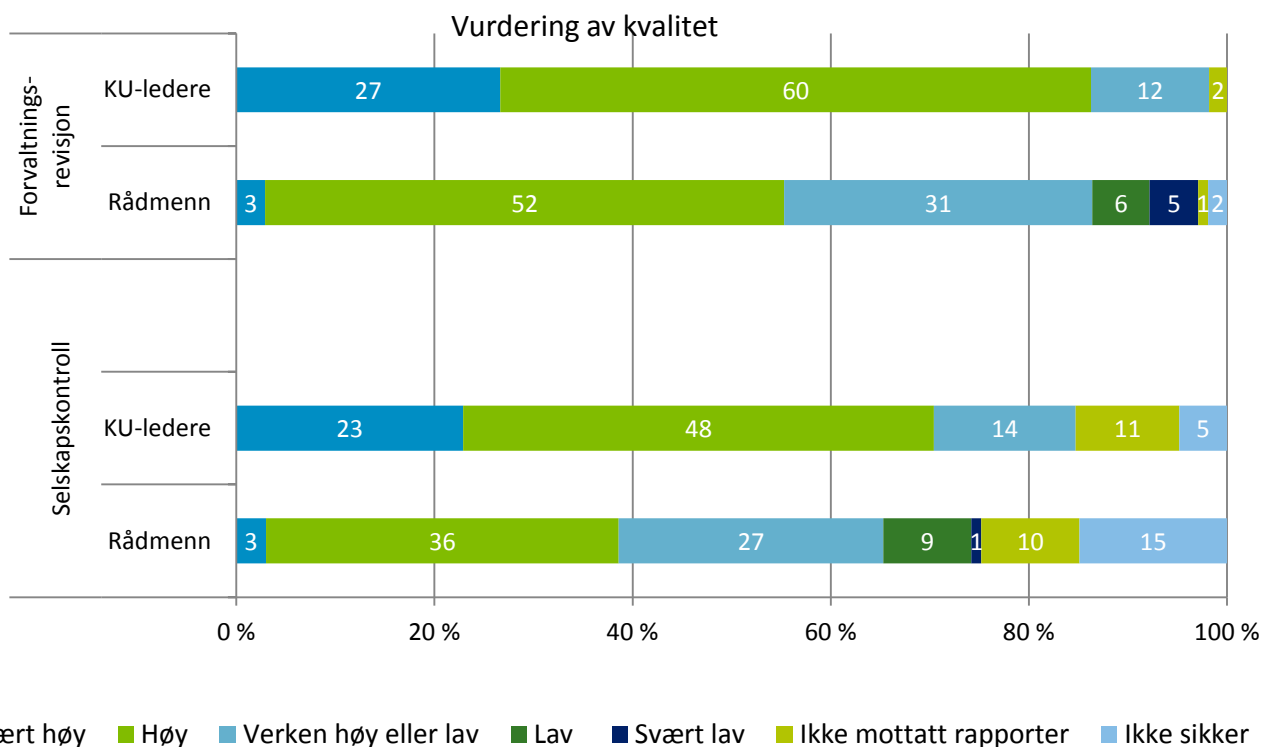
Stor variasjon i samlet budsjett for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

- **Store variasjoner i samlet budsjett til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll mellom kommunene**
 - En femtedel har under 100 000 kroner i året
- **81 % av kontrollutvalgslederne mener at utvalget har tilstrekkelig budsjett til å gjennomføre nødvendige prosjekter. 8 % er ikke enig.**
 - Sekretariatene er ikke like positive. 57 % er enige i at det er tilstrekkelige budsjett, mens 17 % er uenig.
- **Mange kontrollutvalgsledere (42 %) er ikke kjent med ressursinnsatsen i prosjektene som bestilles verken i timer eller kroner.**
- **Omfanget til et prosjekt kan variere mellom under 100 timer til over 1000 timer.**

Kvaliteten på rapportene oppleves som god

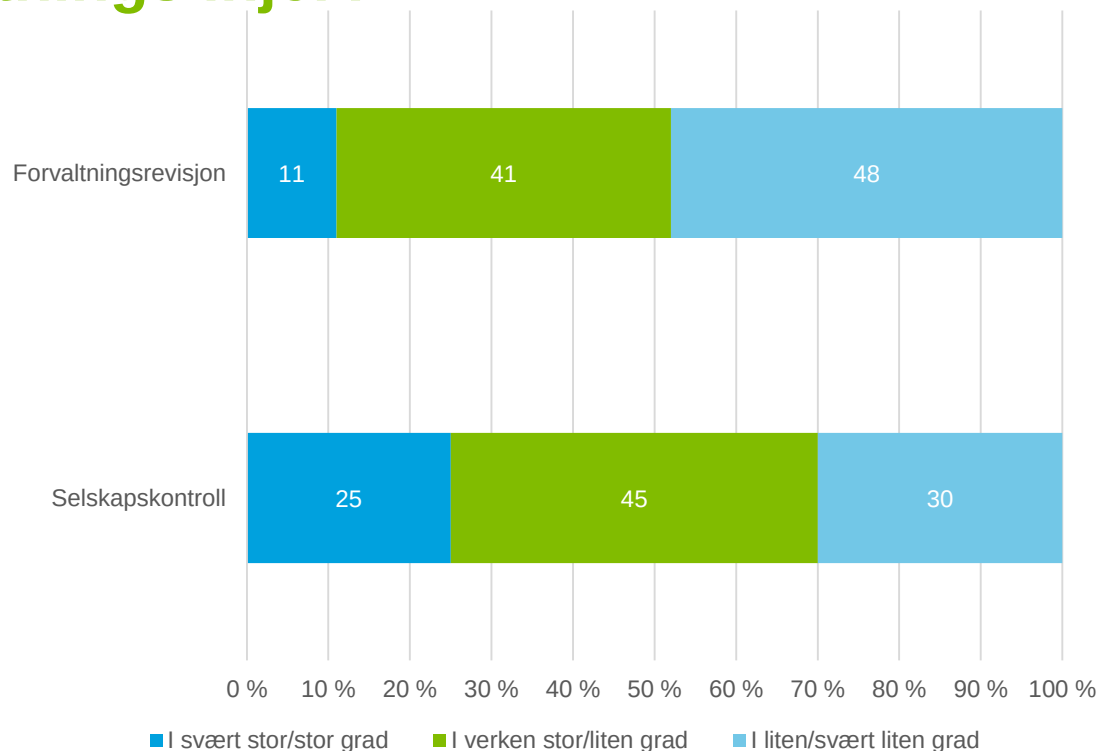
- Et flertall opplever kvaliteten på rapportene som svært høy/høy.
 - Men forskjell mellom kontrollutvalgsledere og rådmenn
 - Forskjell på forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

- Gjennomgang av 20 forvaltningsrevisjonsrapporter viser at det er stor variasjon i utførelse.
 - De fleste rapporter er i samsvar med RSK 001,
 - Likevel forskjell i kvalitet mht. metode, faglig tilnærming, skriftlig fremstillingsform m.m.
- Enda større variasjon i form og innhold på gjennomgåtte selskapskontroller.

Behov for ytterligere retningslinjer?

- Større behov for retningslinjer knyttet til selskapskontroll enn for forvaltningsrevisjon
- Utførelsen av selskapskontroll blir gjennomgående vurdert som dårligere enn for forvaltningsrevisjon
- Skillet mellom eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskap er ikke alltid klart i praksis.
- Både revisjon og sekretariat blander disse formene i utvalget av rapporter som er gjennomgått.

Det bør vurderes om selskapskontroller (herunder eierskapskontroller) skal defineres som forvaltningsrevisjon og dermed omfattes av samme regelverk og standard som gjelder for forvaltningsrevisjon

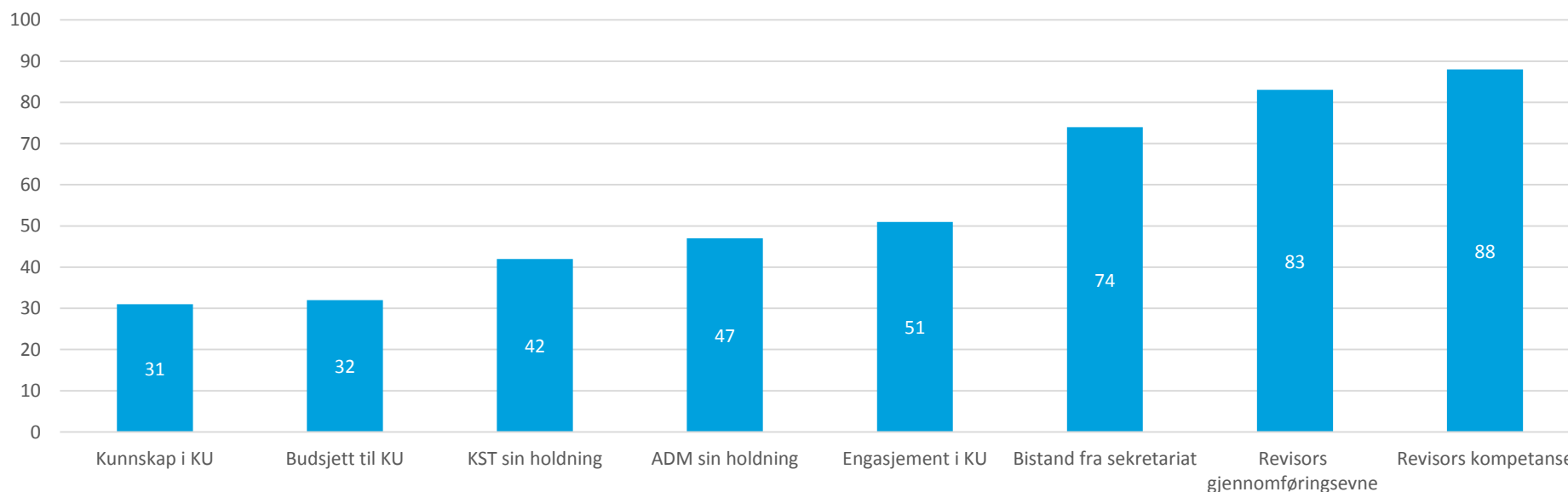
Behov for klarere retningslinjer for selskapskontroll og hvordan en skal skille mellom eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskap.

Revisors kompetanse er svært viktig

- **Revisors kompetanse og gjennomføringsevne er den viktigste faktoren som virker positivt inn på gjennomføring av forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller.**
- **Bistand fra sekretariatet skiller seg også positivt ut.**
- **Kontrollutvalgsledere mener at revisjonen har både god kompetanse og kapasitet til å gjennomføre forvaltningsrevisjon og selskapskontroll**
- **28 % av rådmennene mener at revisor ikke har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere forvaltningen i kommunen**

Det bør gjøres en vurdering av om kompetansekravet til forvaltningsrevisorer er tilstrekkelig.

I dag stilles det krav til at oppdragsansvarlig revisor har minimum en bachelor. Det stilles ikke krav til andre revisjonsmedarbeider som gjennomfører forvaltningsrevisjon.

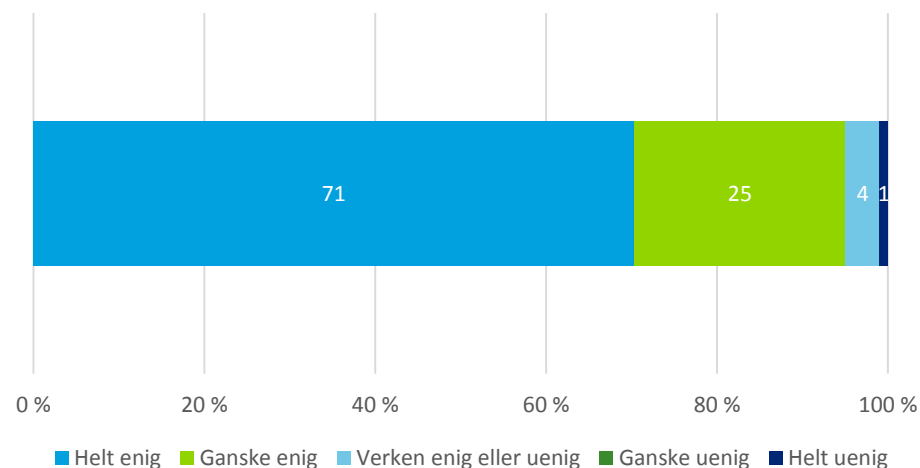
OPPFØLGING OG EFFEKT AV KONTROLLARBEIDET

Forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller har effekt

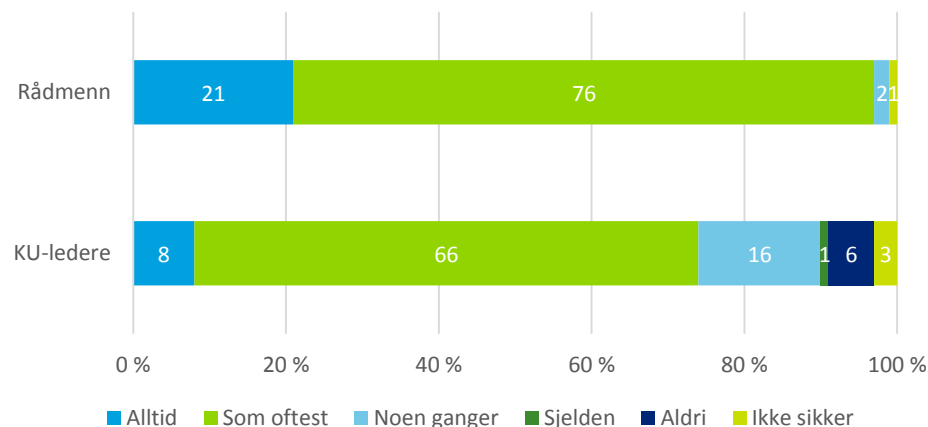
- Forvaltningsrevisjoner munner som regel ut i **anbefalinger om tiltak**.
- **Kontrollutvalget vedtar/innstiller i all hovedsak de anbefalinger som revisjonen har foreslått.**
- **Kommunestyret vedtar i all hovedsak kontrollutvalgets innstilling.**
- **Administrasjonen følger i all hovedsak opp de merknader og tiltak som påpekes i forvaltningsrevisjonsrapporter og selskapskontroller.**
- **Kontrollutvalget følger i all hovedsak opp at tiltakene som er vedtatt blir iverksatt av administrasjonen.**

Forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller har dermed en vesentlig innvirkning på forbedringsarbeidet i forvaltningen

Kommunestyret fatter vedtak i samsvar med innstilling

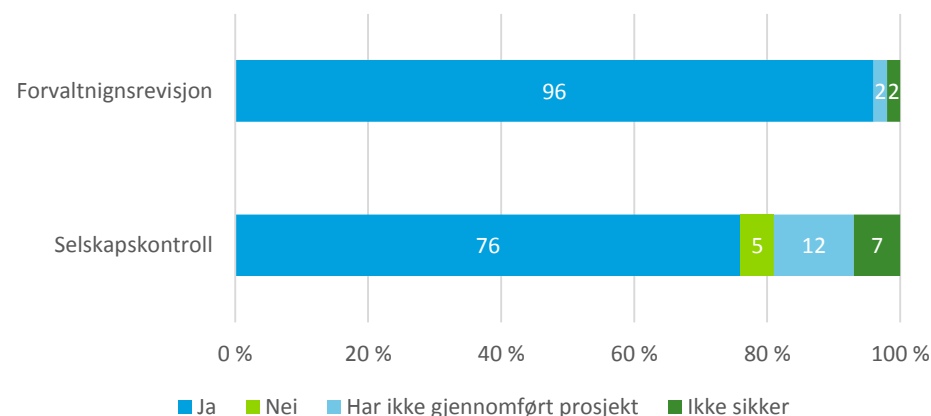
Oppfølging av merknader og tiltak av administrasjonen innen angitte frister

Kontrollutvalgsledere mener at forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller er viktige verktøy for kontroll og læring i forvaltningen

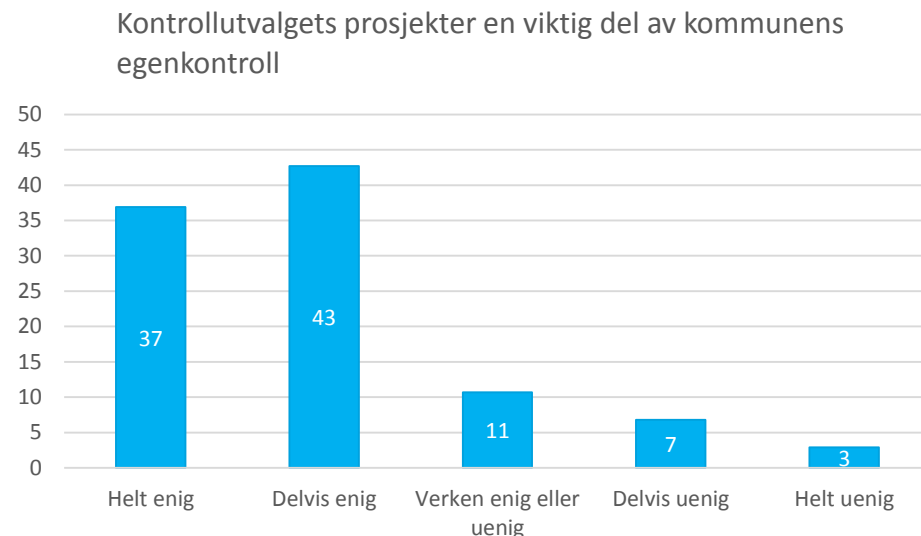
- De aller fleste kontrollutvalgslederne mener at **forvaltningsrevisjoner** bidrar positivt til kontrollarbeidet i kommunen og at det bidrar til læring og forbedring i forvaltningen.
- 76 % mener at **selskapskontroller** bidrar positivt til kontrollarbeidet i kommunen.
- Effekten vurderes som større for **internkontroll** enn for bedre eller en mer **effektivt tjenestetilbud**.
 - 79 % av kontrollutvalgslederne mener at gjennomførte forvaltningsrevisjoner har ført til en bedre **internkontroll**
 - 59 % mener de har ført til et bedre/mer **effektivt tjenestetilbud**.

Bidrar forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller positivt til kontrollarbeidet?

Også rådmennene mener at forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller er viktige verktøy for kontroll og læring i forvaltningen

- 80 % av rådmennene mener at kontrollutvalgets prosjekter er en viktig del av **kommunens egenkontroll**.
- 63 % av rådmennene opplever at forvaltningsrevisjoner bidrar til **læring og forbedring** i administrasjonen
- 62 % av rådmennene mener at forvaltningsrevisjoner bidrar til bedre **regeletterlevelse**.
- 61 % av rådmennene mener at forvaltningsrevisjoner bidrar til forbedret **internkontroll** i kommunen
- 47 % av rådmennene mener at forvaltningsrevisjoner gi en bedre/mer effektiv **saksbehandling**.
- 33 % av rådmennene mener at forvaltningsrevisjoner bidrar til bedre og/eller mer **effektivt tjenestetilbud**.

Ikke like positive til effekten av **selskapskontroll**

- 29 prosent mener at selskapskontroller bidrar til at kommunen får en bedre forvaltning av eierskapene sine

Faktorer som kan virke positivt inn på administrasjonens oppfatning av effekten av kontrollutvalgets rapporter

- At revisjonsrapporter har **høy kvalitet**
 - Læring 89 % versus 31 %
 - Internkontroll 80 % versus 36 %
- **Involvering** i arbeidet med overordnet analyse
 - Læring 85 % versus 56 %
 - Internkontroll 78 prosent versus 35 prosent
- **Relevante** prosjekter
 - Læring 81 % versus 41 %
 - Internkontroll 73 prosent versus 43 prosent
- **Revisors kompetanse**
 - Læring 79 % versus 43 %
 - Internkontroll 75 % versus 44 %
- **Konkrete tiltak**
 - Læring 77 % versus 41 %
 - Internkontroll 71 % versus 44 %

«Når administrasjonen er negativ til kontrollen, mister kontrollen sin funksjon – da har den ingen hensikt»
(Kontrollutvalgsleder)

Disse faktorene har større betydning for effekten på læring enn for effekten på internkontroll.

«Kontroll kan «vedtas», læring kan ikke.»

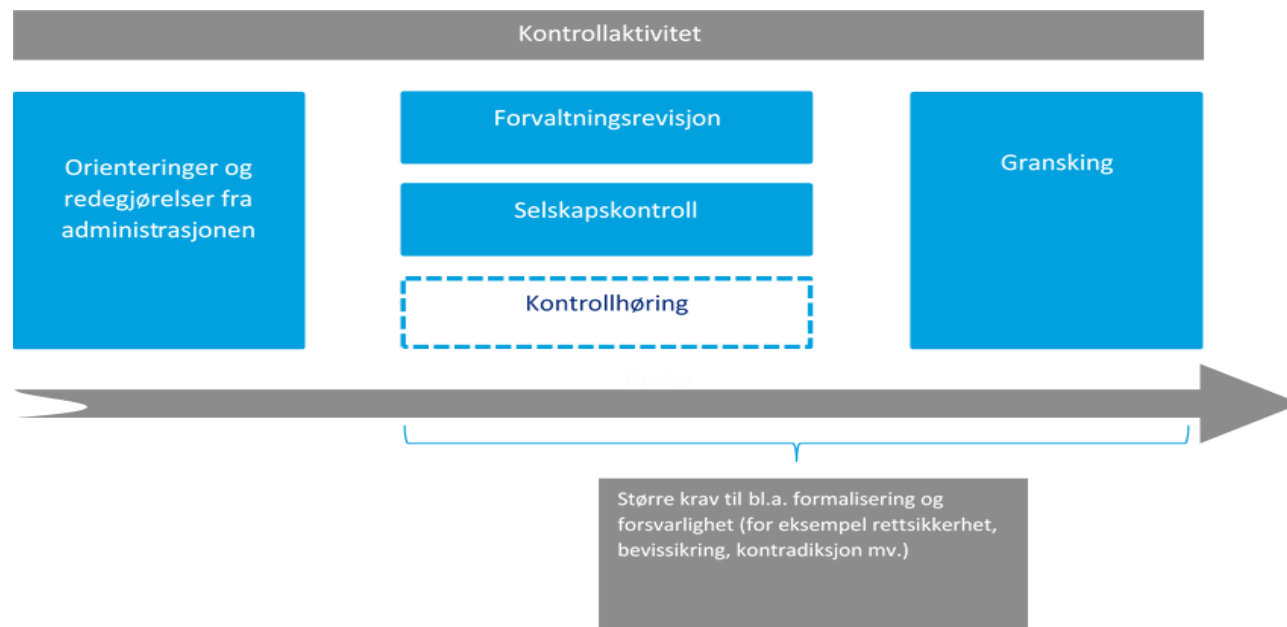
«En må passe på at ikke kontroll og avvik alltid blir hovedfokus. En må ikke skape frykt for å gjøre noe galt, slik at folk blir redde for å gjøre noe. Kontroller og tilsyn er veldig negativt ladet, det som er bra omtales ikke. Dette kan stå i motstrid til det å motivere ansatte til endring.» (Rådmann)

HØRING

Høringer – vid forståelse, liten utbredelse

- Evalueringen viser at **høringer i regi av kontrollutvalget per i dag er et relativt marginalet fenomen**, selv når det legges til grunn en «vid» definisjon. Anslagsvis har rundt 5 % av kontrollutvalgene gjennomført høringer.
- **Uklar definisjon og anvendelsesområde** (alt fra orienteringer til granskinger)
- De faktiske erfaringene med høringer er varierende.
- **Liten grad av oppfølging** i etterkant
- Det som det derimot synes å være stor enighet om, er **behov for nasjonale regler og retningslinjer** for høringer, dersom dette er en kontrollform de kommunale kontrollutvalgene skal kunne benytte.

Behov for en smalere definisjon av høring som skiller det fra andre kontrollverktøy

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

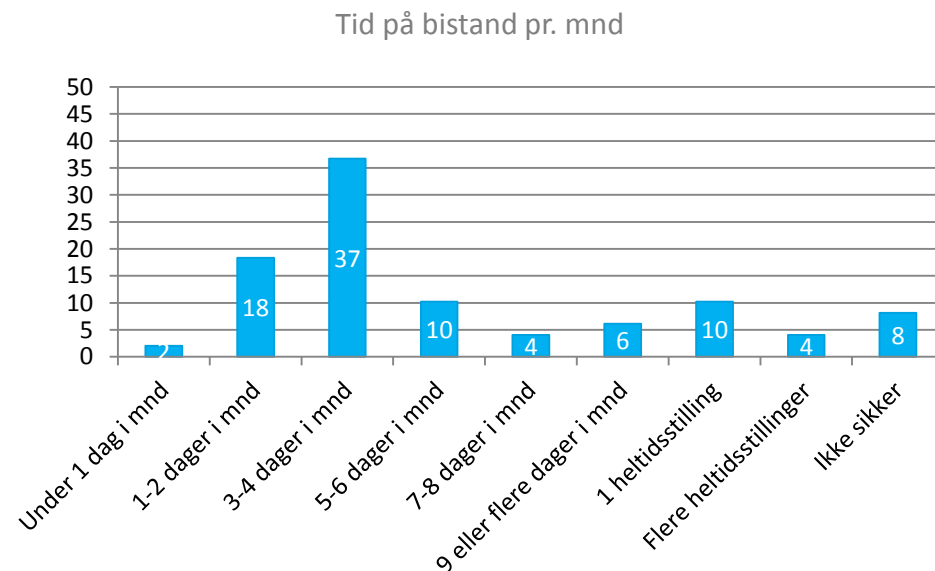
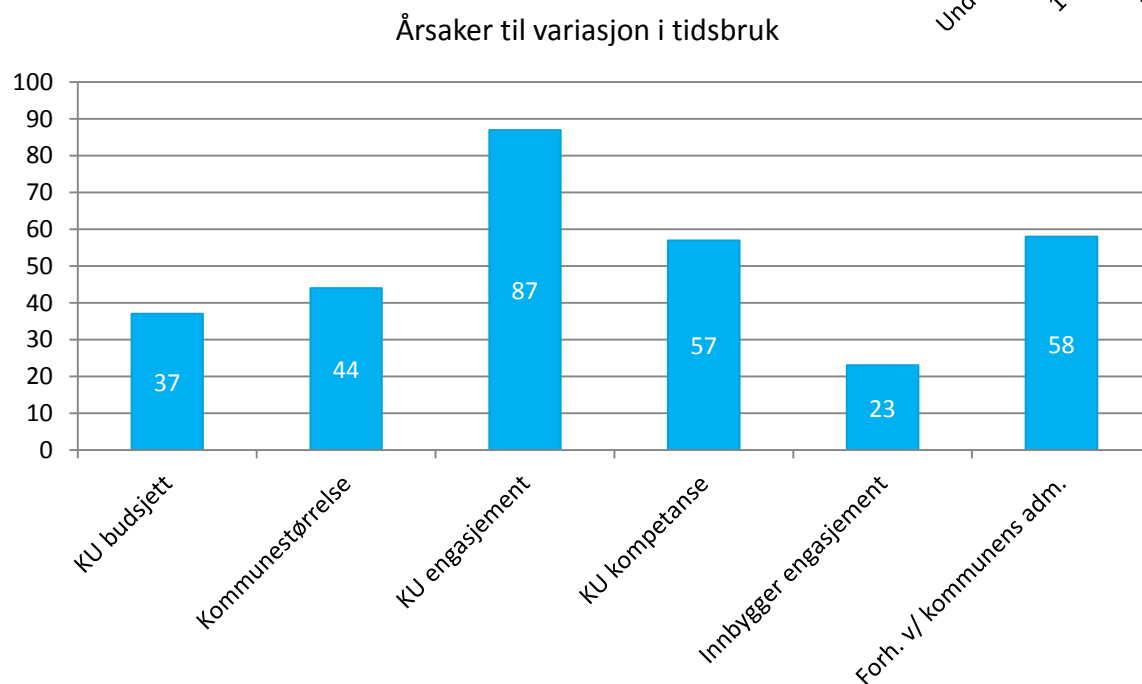
Fem «modeller» for kontrollutvalgssekretariatet

- Det har blitt **færre og større** sekretariat.
- Fra 65 i 2009 til 58 i 2014
- 81 % av kontrollutvalgene har sekretariat organisert som et interkommunalt selskap eller samarbeid.
- 10 sekretariatvirksomheter har ansvar for 15 kontrollutvalg eller mer hver, og til sammen betjener disse sekretariatene 43 % av kontrollutvalgene.
- Rundt halvparten av sekretariatene består av **én ansatt**

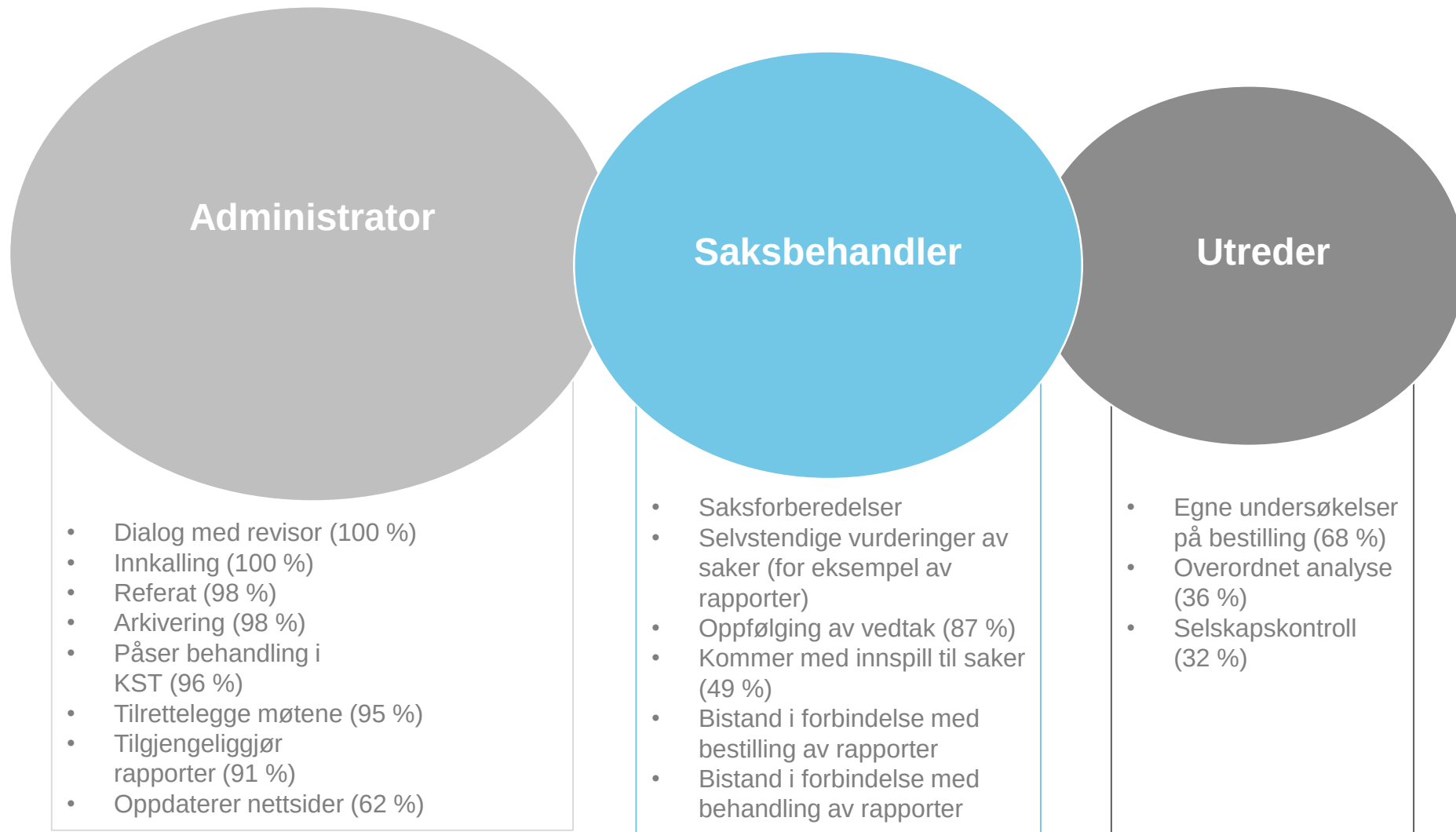
Modell	Antall sekretariat	Andel sekretariat	Antall kontrollutvalg	Andel kontrollutvalg
1. Kommunale samarbeids-løsninger (egenregi)	32	55 %	363	81 %
2. Eget sekretariat (egenregi)	7	12 %	8	2 %
3. Kjøp fra offentlige/bytteordning	3	5 %	19	4 %
4. Kjøp fra private selskap	8	14 %	39	9 %
5. Kjøp fra andre	8	14 %	17	4 %
SUM	58	100 %	446	100 %

Variasjon i hvor mye tid som brukes på kontrollutvalgene

- Store forskjeller i **hvor mye tid** sekretariatene benytter på å bistå kontrollutvalget
- Det er en større andel av sekretariatene som oppgir at **utvalgets engasjement** er avgjørende for tidsbruken, enn de som oppgir budsjett og kommunestørrelse.

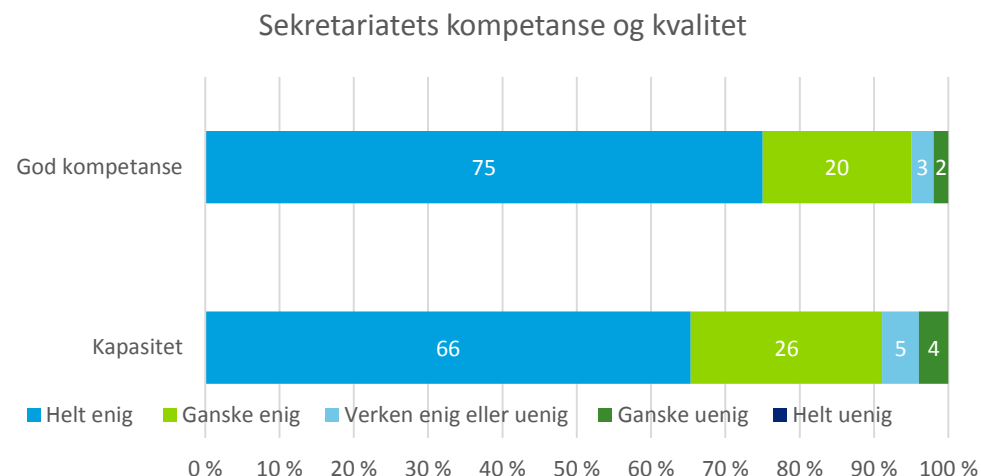

Variasjon i hvilke oppgaver som utføres av kontrollutvalgssekretær

Kontrollutvalgene er fornøyd med sekretariatene sine

- Nesten samtlige kontrollutvalgsledere (94 %) er enig i at sekretariat **bistår** på en god måte.
- **Samarbeidet** med sekretariatet oppleves som godt (99 %)
- Godt fornøyd med sekretariatets **kvalitet, kompetanse og kapasitet.**

Variasjon i tidsbruk og oppgaver, men alle er fornøyd. Et paradoks?

- Iboende utfordring at det er vanskelig å vite hva som skal, kan og bør forventes av sekretariatene?

Behov for å etablere tydeligere nasjonale føringer hvilke oppgaver sekretariatene skal bistå med?

TAKK

Birte Bjørkelo

Director | Enterprise Risk Services

Deloitte AS

Tel/Direct: +47 55 21 82 58 | Mobile: +47 92 89 89 08

bbjorkelo@deloitte.no | www.deloitte.no

The Deloitte logo, consisting of the word "Deloitte" in a bold, dark blue sans-serif font, followed by a small green dot.

Gjøvik kommune**ERFARINGER FRA VALGPERIODEN 2011-2015, ORIENTERING
OM GJENNOMFØRTE UNDERSØKELSER, SAKER TIL
OPPFØLGING MV.**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2014

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Informasjon om erfaringer fra valgperioden 2011-2015 og oversikt over kontrollutvalgets aktiviteter innenfor forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i forrige valgperiode tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Formålet med saken er å informere om hvordan kontrollutvalget har arbeidet og hvilke saker/tema som har vært berørt i forrige valgperiode.

Presentasjonen/gjennomgangen i møtet tar utgangspunkt i kontrollutvalgets årsrapport for 2014 (se vedlegg 1), aktiviteter i 2015 og momenter fra kontrollutvalgets egnevaluering gjennomført i siste møte i forrige valgperiode.

Kontrollutvalgets egnevaluering valgperioden 2011-2015:

Kontrollutvalget fattet slikt vedtak i forrige møte etter gjennomført egnevaluering:

Med bakgrunn i gjennomført egnevaluering av valgperioden 2011-2015 har kontrollutvalget følgende innspill til områder til drøfting i nytt kontrollutvalg/neste valgperiode:

- **Profilering og synliggjøring:**
Nytt kontrollutvalg oppfordres til å videreføre et aktiv og synlig utvalg overfor kommunestyret og allmennheten. Bruk av saksordfører ved behandling av saker fra kontrollutvalget til kommunestyret anbefales.
- **Aktive utvalgsmedlemmer/utvalgsleder – rask oppfølging av tidsaktuelle saker:**
Kontrollutvalgets medlemmer oppfordres alle til å være aktive og raskt løfte frem saker/tema til drøfting i kontrollutvalget som synes å ha høy aktualitet i befolkningen og/eller har høy politisk interesse.
- **Kommunikasjon med ordfører/rådmann:**
Nytt kontrollutvalg oppfordres til å legge vekt på god kommunikasjon med både ordfører og rådmann. Videreføring av dagens praksis med årlig dialogmøte med rådmannen anbefales. Det bør også vurderes lignende møter med ordfører.
- **Forberedelse ved orienteringer fra administrasjonen:**
Det oppfordres til å avsette tid i forkant av saker der administrasjonen er invitert, slik at forberedelsen fra kontrollutvalgets side kan bli best mulig. Kontrollutvalgets rolle og fokus på kontrollaspektet bør alltid være en del av forberedelsen.
- **Kommunikasjon med politisk nivå, hovedutvalg mv.:**
Det oppfordres til å informere hovedutvalg om saker/vedtak i kontrollutvalget som berører deres ansvarsområde, og som man antar hovedutvalget bør være kjent med.

Saker til oppfølging i kontrollutvalget:

Nedenfor følger en oppstilling av saker til oppfølging, basert på tidligere vedtak eller avtaler i kontrollutvalget:

- **Reglement for kontrollutvalget (KU-sak 51/15)**
- **Gjøvik Boligstiftelse: Undersøke muligheten for frivillig kontroll/forvaltningsrevisjon (KU-sak 60/15).**
- **Industribygg AS: Orientering om ny vurdering av skatteplikt og gjennomført brukerundersøkelse/studentoppgave (KU-sak 53/15)**
- **Samhandlingsreformen – orientering om status og risikovurderinger (KU-sak 58/14, jf. 77/13)**
- **Byggesaksavdelingen – oppfølging av tilsynsplan 2013-2014 + diverse spørsmål (ku-sak 13/14) – første møte i 2015**
- **Eidsiva Energi AS – orientering vedr. sponsing og åpenhet (KU-sak 86/14)**
- **Informasjonssikkerhet i Gjøvik kommune (jf. ku vedtak 04/14, avvente)**
- **Skole:**
 - **Årsaker til forskjeller mellom skolene vedr. andel spesialundervisning (KU-sak 83/14)**
 - **Skrinnhagen skole – evaluering av tiltak (jf. ku-sak 12/14 – sak tidlig i 2015)**
 - **Rutiner og praksis v/skolebytte (ku-sak 70/2012)**
- **Intern kontroll:**

- *Overordnet intern kontroll i Gjøvik kommune – rådmannens rutiner for internrevisjon/etterkontroll (ku-vedtak 38/2014)*
- *Korrupsjon i kommune-Norge (utsatt sak fra 15/5-13) – besluttet avventet*
- *Barnevern:*
 - *Presentasjon av risikovurderinger etter tilsynsrapport 2014 (jf. ku-sak 09/14)*
 - *Fylkesmannens tilsyn med barnevernstjenesten høsten 2013 (ku-sak 55/13, pkt. 2)*
 - *Barnevern – vurdering av nye undersøkelser (ku-sak 23/13), herunder bruk av hjelpetiltak i hjemmet (ku-sak 32/13)*
 - *Barnevern – div. spørsmål til administrasjonen (ku-sak 64/12):*
 - *Terskel for å igangsette omsorgsovertakelser*
 - *Lean-gjennomgang*
 - *Tilsynsførerordningen i GLT-regionen*

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Årsrapport 2014

Kontrollutvalgets virksomhet

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
2. Medlemmer og sekretariat
3. Aktivitet
4. Økonomi
5. Regnskapsrevisjon
6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser
7. Selskapskontroll
8. Avtale med og oppfølging av valgt revisor / Innlandet Revisjon IKS

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar fremgår av kommunelovens § 77 med tilhørende forskrift for kontrollutvalg.

Kontrollutvalgets overordnede målsetting kan formuleres som ”å bidra til å skape tillit til forvaltningen”.

I forskrift om kontrollutvalg (§ 4) er utvalgets alminnelige oppgaver formulert slik:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder å påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

I tillegg fremgår det av lovverket at:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalgets tilsynsoppgaver løses i praksis ved å bestille tjenester innenfor områdene:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

2. Medlemmer og sekretariat

Kontrollutvalget har i løpet av året bestått av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Faste medlemmer	Personlige varamedlemmer
Roar Løken Lunder (leder)	Bjørn Overn
Thomas Winge Longva (nestleder)	Monica Klette
Magnhild Guldbakke Stuge	Nils Kristian Mørstad
Kari Bergum	Roy Arne Ekern
Finn Olav Rolijordet	Undis Scheslien

Sekretariat:

Forskrift om kontrollutvalg stiller krav om at sekretær for utvalget skal være uavhengig av både kommunens revisor og kommunens administrasjon. Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen har inngått felles avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken. Rammeavtalen ble inngått høsten 2010 etter gjennomført konkurranse i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Kontrakten løper i 4 år, frem til 15.11.2014 med mulighet for forlengelse ett + ett år.

3. Aktivitet

År	2014	2013	2012	2011	2010
Antall møter	11	12	9	7	8
Antall saker	92	82	70	60	64

4. Økonomi

Kontrollutvalget utarbeider selv forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg § 18. Det er kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for kontrollutvalgets virksomhet.

Konto	Konto	Regnskap 2014	Budsjett 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012	Regnskap 2011
10500	Trekkpliktige godtgjørelser	3 000	3 000	3 000	3 000	
10800	Fast godtgjørelse	25 000	25 000	25 000	25 000	
10801	Møtegodtgjørelse	42 400	32 000	38 400	26 400	15 100
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	10 600	0	0	-	5 500
10990	Arbeidsgiveravgift	11 421	9 000	9 362	7 670	2 905
11001	Aviser, tidsskrifter, faglitteratur	10 978	10 000	9 625	15 375	1 050
11151	Bevertning møter	7 167	7 000	7 686	7 813	3 905
11205	Tjenestefrikjøp	8 834	20 000	21 201	17 667	
11302	Mobiltelefon - ansatte	519				
11500	Kursutgifter	6 300	32 000	0	12 400	7 700
11600	Kjøregodtgjørelse og diett	705	1 000	973	310	380
12002	IT, programvare mv		4 000	0	4 594	
13709	Kjøp av tjenester fra private (kjøp av sekretærtjenester)	311 910	300 000	351 027	283 444	219 444
13750	Kjøp av revisjonstjenester (Innlandet Revisjon IKS)	1 416 801	1 429 000	1 683 680	1 211 590	906 674
15700	Momskompensasjon (utgift)		75 000	-	-	54 861
17900	Internsalg	- 32 000	-			
17901	Momskompensasjon – drift (inntekt)		-75 000	-	-	-54 861
	NETTO	1 823 634	1 872 000	2 157 155	1 615 263	1 162 657

5. Regnskapsrevisjon

Oppfølging av revisjonsarbeidet og tilsyn med revisors faglige arbeid:

Kontrollutvalget skal påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte, jf. § 6 i forskrift om kontrollutvalg. Dette er knyttet til flere forhold:

- At revisjonen skjer i samsvar med lover, regler og god kommunal revisjonsskikk
- At revisor oppfyller krav til uavhengighet og kvalifikasjoner
- At revisor følger inngått avtale inngått med kontrollutvalget

Kontrollutvalget ivaretar sitt oppfølgingsansvar gjennom følgende aktiviteter:

- Revisors uavhengighetserklæring (skriftlig, årlig)
- Presentasjon av strategi og plan for revisjon av kommunens regnskaper, samt underliggende risikovurderinger (årlig)
- Presentasjon av status midtveis i revisjonsarbeidet / interimrevisjon (årlig)
- Presentasjon av revisjonsberetningen og gjennomføringen av revisjonsarbeidet (årlig)
- Fremleggelse av eventuelle brev og revisjonsrapporter til rådmannen, herunder eventuelle nummererte brev (vesentlig svikt i internkontrollen, rapportering av misligheter mv).
- Fremleggelse av resultatet av ekstern kvalitetskontroll av revisor (forbundsbasert kontroll minimum hvert femte år)

Uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi en uttalelse til årsregnskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg § 7. Uttalelsen skal følge regnskapssaken til kommunestyret, via formannskapet.

Kontrollutvalget har i løpet av året avgitt uttalelse til følgende regnskaper:

- ***Årsregnskapet for Gjøvik kommune for 2013***

Til stede under behandlingen av saken i kontrollutvalget var Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor og administrasjonen v/rådmann, regnskapssjef m.fl.

Oppfølging av kommunestyrets merknader:

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til årsregnskapet er blitt fulgt opp (forskrift om kontrollutvalg § 8).

Det foreligger ingen merknader fra kommunestyret til oppfølging.

6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser

Lovpålagte oppgaver:

- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse.
- Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapporter om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker, som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget har i laget en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012-2015. Planen ble vedtatt av kommunestyret høsten 2012. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på ulike sektorer.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Forvaltningsrevisjonsprosjekter:

- ***Revisjonsrapport: «Henvendelser til barnevernet og samhandling mellom barnevern og andre»*** (rapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret den 27/3-14).
- ***Bestilt revisjonsprosjekt: Etterlevelse av felles eierskapspolitikk i Gjøvikregionen*** (prosjektet fullføres/avsluttes tidlig i 2014)

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- **Rutiner og praksis for journalføring og arkivering i Gjøvik kommune** (orientering ved kommunalsjef og seksjonsleder)
- **Dokumentstyring i Gjøvik kommune – kvalitetssystemet EQS** (orientering ved organisasjonsrådgiver)
- **IKT i Gjøvik kommune** (orientering ved kommunalsjef)
- **Barnevernet i Gjøvik kommune**
 - **Orientering om tilsynsrapport** (ved Barne- og familiesjefen og forvaltningsrådgiver)
 - **Rutiner for melding til barnevernstjenesten – kommunale og private barnehager (oppfølging av revisjonsrapport)**
 - **Kostra-analyse** (utført av Innlandet Revisjon IKS)
- **Retningslinjer for selvkost og oppfølging av GLT-Avfall** (orientering ved regnskapssjefen)
- **Skrinnhagen skole – orientering om tiltak** (v/kst. rådmann og skolesjefen)
- **Byggesaksseksjonen – strategi og tilsynsplan 2013/2014**
- **Fylkesmannens lovlighetskontroll om habilitet i kontrollutvalget**
- **Reguleringsplan Gjøvik sentrum nord og «trafotomt» - oppfølging av spørsmål til rådmannen** (kst. leder for Plan og Utbygging og seksjonsleder Byggesak orienterte)
- **Skole/pp-tjenesten: Rutiner for utredning og iverksetting av tiltak i skolen for barn med særskilte behov, saksbehandlingstider, ventelister mv.** (orientering ved skolesjefen og Barne- og familiesjefen)
- **Finansforvaltningen i Gjøvik kommune** (orientering v/avtroppende kommunalsjef)
- **Utvikling av overordnet internkontroll i Gjøvik kommune – risikovurderinger** (orientering ved rådmannen, organisasjonsrådgiver og økonomisjef)
- **Foreløpig tilsynsrapport - skolenes arbeid med elevene sitt utbygge av opplæringen** (orientering ved skolesjefen)
- **Foranalyse/forvaltningsrevisjon: Tiltak i skolen for barn med særskilte behov**
- **Oppfølging av avtaler i Gjøvik kommune generelt og oppfølging av avtale med Edland AS, jf. k.sak 61/2009** (orientering ved rådmannen og tidligere styreleder i Gjøvik Miljøhestesenter AS)
- **Oppfølging av avtale om utførelse av salgs- og skjenkekontroll – Østlandske Kontrolltjenester AS** (orientering ved innkjøpsleder og saksbehandler)
- **Presentasjon av felles innkjøpsenhet i Gjøvikregionen** (ved innkjøpsleder)
- **Praktisering av offentlighetsloven i anskaffelsesprosesser og for inngåtte avtaler** (orientering v/innkjøpsleder)
- **Bjørnsveen Ungdomsskole** (orientering ved skolesjefen)
- **Seksjon for tilrettelagte tjenester** (orientering ved kst. helse og omsorgssjef og seksjonsleder)
- **Varsling – Bjørnsveen ungdomsskole**

Oversikt over undersøkelser/revisjonsrapporter de siste årene:

År	Tema / område	Kommentar
2014	Revisjonsrapport: «Henvendelser til barnevernet og samhandling mellom barnevern og andre» (rapporten sluttbehandlet i	Undersøkelsen konkluderte med at det var forbedringspotensial knyttet til rutiner og praksis for samhandling. Rapporten ble aktivt fulgt opp av

	kommunestyret den 27/3-14).	administrasjonen, og anbefalte forbedringer ble foretatt.
2013	Revisjonsrapport: Undersøkelse av tomtesalget Kallerudlia 9 (sluttbehandlet i kommunestyret 30/5-13)	Undersøkelsen ble bestilt fra kommunestyret våren 2013. Kontrollutvalget engasjerte kommunens revisor, Innlandet Revisjon IKS, til å gjennomføre undersøkelsen. Rapporten er senere fulgt opp. Som en del av oppfølgingen innhentet kontrollutvalget ny takst av Kallerudlia 9. Taksten ble lagt frem for kommunestyret.
2012	(ingen)	Første året etter valgåret. Mye av året ble brukt til overordnet analyse mv. i forbindelse med etablering av ny plan for forvaltningsrevisjon (vedtatt i k.styret høsten 2012).
2011	Leasingbiler innfor pleie og omsorg	Ikke sendt til kommunestyret for sluttbehandling. Kontrollutvalget anbefalte rådmannen å utvikle en helhetlig forvaltning av bilparken. Vedtatt oppfølging senere.
2011	NAV Gjøvik – organisering og styring (sluttbehandlet i k.styret 17.02.11)	Noen forbedringsområder påpekt, men i hovedsak en positiv rapport. Til oppfølging.
2010	Anbudspraksis og sosial dumping (sluttbehandlet i k.styret 30.09.10)	Det ble påpekt svakheter i kommunen rutiner for kontroll med leverandører mht. overholdelse av lønns- og arbeidsvilkår. Til oppfølging.
2009	Kostra-analyse av barnehagene i Hamar og Gjøvik komme (sluttbehandlet i k.styret 26.11.09)	Rapporten pekte på store forskjeller mellom Hamar og Gjøvik, men at disse langt på veg kunne forklares. Kontrollutvalget stilte kritisk spørsmål til bruk av kostra-tall ved sammenligning mellom kommuner. Ingen konkrete oppfølgingspunkter.
2009	Brukernes syn på eiendomsforvaltningen (sluttbehandlet i k.styret 19.02.09)	
2008	Overholdelse av forvaltningsloven § 11 A – journalføring og kvalitetssikring (sluttbehandlet i k.styret 24.04.08)	
2007	Innkjøp under terskelverdi – direkte anskaffelser (sluttbehandlet i kommunestyret 03.05.07)	Rapporten konkluderte med mangelfull overholdelse av regelverk.
2007	Servicetorget – intern kommunikasjon og samhandling (sluttbehandlet i kommunestyret 01.11.07)	

7. Selskapskontroll

Lovpålagte oppgaver:

- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.
- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Selskapskontrollens obligatoriske del går primært ut på å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon i selskapet

Plan for selskapskontroll:

Kontrollutvalget har laget en plan for selskapskontroll for perioden 2012-2015. Planen ble vedtatt av kommunestyret høsten 2012. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for kontroll med kommunens styring med selskaper (eierskapskontroll), eller med forvaltningen i kommunalt eide selskaper.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Oversikt over kontroller de siste årene:

År	Tema / selskap	Kommentar
2013-2014	Selskapskontroll Eidsiva Energi AS – håndtering av habilitet og rollekonflikter (revisjonsrapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret 27/11-14)	Samarbeid mellom de syv kommuner/fylkeskommuner og deres kontrollutvalg. Arbeidet ble utført av de to interkommunale revisjonsenhetene Hedmark Revisjon IKS og Innlandet Revisjon IKS i samarbeid.
2013	Lønn og godtgjørelse til styre og daglig leder i kommunale aksjeselskaper	Kartleggingen ble gjort i AS Industribygg og Gjøvik Olympiske Anlegg AS). Saken ble tatt til orientering.
2011 - 2013	Selskapskontroll i Eidsiva Energi AS - eierstyring (revisjonsrapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret høsten 2013)	Samarbeid mellom kontrollutvalgene i de syv største eierkommunene. Forundersøkelse og planlegging ble foretatt høsten 2011/våren 2012, gjennomføring høsten 2012 og rapportering våren 2013. Rapporten er fulgt opp.
2010	Etablering av eierskapspolitikk i Gjøvik kommune	Utvalget har fått presentert kommunens eierskapspolitikk og eierskapsmelding 2009.
2009	Utvikling av eierskapspolitikk i Gjøvik kommune	Rådmannen orienterte om igangsatt samarbeidsprosjekt i Gjøvik-regionen om eierstyring.
2008	(ingen)	Ikke prioritert.

2007	GLT-Avfall IKS	Rapporten påpekte flere forhold rettet mot eierstyring og håndtering av regelverket for selvkost. Oppfølging av rapporten er foretatt på ulikt vis over flere år, og oppfølgingspunktene fra rapporten anses i dag å være tilfredsstillende fulgt opp.
------	-----------------------	--

8. Avtale med og oppfølging av valgt revisor / Innlandet Revisjon IKS

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS, jf. vedtak i kommunestyret. Innlandet Revisjon IKS yter eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå avtale mellom oppdragsgiver og selskapet. Avtalen (kalt oppdragsavtale) regulerer omfang, pris og kvalitet og rulleres årlig. Avtalen tydeliggjør kontrollutvalgets bestillerfunksjon.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kundeorientert. Kontrollutvalget er bevisst disse målsettingene i sin oppfølging og dialog med revisor.

Pris følges opp gjennom krav til årlig sammenligning ("benchmarking") av kostnadene til revisjon mot andre kommuner. Slik sammenligning er foretatt i løpet året og viser at kostnadene til regnskapsrevisjon ligger omtrent på "snittet" sammenlignet med kommuner på samme størrelse. Sammenligningen er presentert for kontrollutvalget.

Kvalitet på revisjonstjenestene følges primært opp gjennom de enkelte tjenesteleveransene (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll). I tillegg følges opp:

- At oppdragansvarlig revisor oppfyller de formelle kompetansekravene.
- At kravene til uavhengighet og objektivitet er oppfylt, herunder at revisor ikke har tatt på seg rådgivningsoppdrag eller andre tjenester for kommunen, som kan reise tvil om dette. Det påses at det årlig blir avgitt en uavhengighetserklæring fra revisor til kontrollutvalget.

Høsten 2012 ble det gjennomført en forbundsbasert kvalitetskontroll av Innlandet Revisjon IKS (i regi av Norges Kommunerevisorforbund). De utvalgte oppdragene fikk "godkjent" (høyeste score). Innlandet Revisjon IKS v/daglig leder har orientert kontrollutvalget om kontrollen og resultatene.

Gjøvik, 5. mars 2015.

Roar Løken Lunder
leder av kontrollutvalget

Gjøvik kommune**ORIENTERING OM IGANGSATT / BESTILT
REVISJONSPROSJEKT**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Prosjektplan – Samhandlingsreformen i et styrings- og brukerperspektiv (Innlandet Revisjon IKS, januar 2015)

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget tar det bestilte revisjonsprosjektet til orientering, herunder at sluttrapport vil foreligge tidlig i 2016.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget bestilte i januar 2015 et revisjonsprosjekt som nå er i sin avslutningsfase. Sluttrapport vil foreligge tidlig i 2016. Rapporten vil bli lagt frem for kontrollutvalget som vil fremme den for kommunestyret til sluttbehandling.

Revisjonsprosjektets tittel er «Samhandlingsreformen i et styrings og brukerperspektiv».

Kort om bestillingen og prosjektet:

Med bakgrunn i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon 2012-2015 bestilte kontrollutvalget først en forundersøkelse rettet mot samhandlingsreformen og utskrivningsklare pasienter. Forundersøkelsen ble gjennomført av Innlandet Revisjon IKS og ble presentert for kontrollutvalget høsten 2014.

Utgangspunktet for foranalysen var samhandlingsreformen i et økonomisk perspektiv, der mulighetene for en økonomisk analyse av kostnader knyttet til utskrivningsklare pasienter ble ønsket drøftet. Revisjonen anbefalte i foranalysen ikke å gjennomføre en forvaltningsrevisjon ut fra et

økonomiperspektiv alene fordi kommunen synes å ha rimelig god kontroll med økonomien knyttet til samhandlingsreformen spesielt, og omsorgstjenestene mer generelt.

Revisjonen foreslo konkrete problemstillinger for et eventuelt revisjonsprosjekt der en kombinerte brukerperspektivet og økonomiperspektivet. Etter dialog med kontrollutvalget ble det formulert følgende problemstillinger for revisjonsprosjektet:

- a. Hvordan har behovet for og bruken av helse- og omsorgstjenester blant eldre og tjenestetilbudet utviklet seg i Gjøvik kommune etter at samhandlingsreformen trådte i kraft 1.1.2012?*
- b. Hvordan har Gjøvik kommune fulgt opp samhandlingsreformens målsetting om mer helhetlige og koordinerte tjenester til pasienter som skrives ut fra sykehuset?*
- c. Hvordan sikrer Gjøvik kommune at tildeling av korttids- og langtids plass ved sykehjem skjer på grunnlag av en vurdering av pasientens behov?*

For øvrige opplysninger om prosjektet vises til vedlagte prosjektplan.

Prosjektplan

SAMHANDLINGSREFORMEN I ET STYRINGS- OG BRUKERPERSPEKTIV

Gjøvik kommune

Innlandet Revisjon IKS

1. INNLEDNING

Innlandet Revisjon IKS la fram en foranalyse for kontrollutvalget i deres møte 18. september 2014. Utgangspunktet for foranalysen var samhandlingsreformen i et økonomisk perspektiv, der mulighetene for en økonomisk analyse av kostnader knyttet til utskrivningsklare pasienter ble ønsket drøftet. Revisjonen anbefalte i foranalysen ikke å gjennomføre en forvaltningsrevisjon ut fra et økonomiperspektiv alene fordi kommunen synes å ha rimelig god kontroll med økonomien knyttet til samhandlingsreformen spesielt, og omsorgstjenestene mer generelt.

Revisjonen foreslo konkrete problemstillinger for et eventuelt revisjonsprosjekt der en kombinerte brukerperspektivet og økonomiperspektivet. Kontrollutvalget ønsket å ta utgangspunkt i brukerperspektivet og vedtok å be revisjonen om å komme tilbake med en prosjektplan der følgende problemstillinger ble vurdert belyst:

- 1) Hvordan styrer Gjøvik kommune pasientstrømmene fra sykehuset for å sikre forsvarlig helsehjelp i tråd med kommunens målsettinger?
- 2) Hvilke konsekvenser har reformen hatt for brukerne av omsorgstjenester i Gjøvik kommune?
 - a. Er det blitt flere reinnleggelser? (kvalitet for dårlig eller utskrevet for raskt)
 - b. Er prioriteringen endret (f.eks at brukerne fra sykehuset går foran andre i køen)?

2. MÅL, PROBLEMSTILLINGER OG FORVENTET NYTTE

Målet med prosjektarbeidet er å finne ut hvordan Gjøvik kommune har gjennomført samhandlingsreformen, særlig når det gjelder ordningen med utskrivningsklare pasienter. Kontrollutvalget er særlig opptatt av hvilke konsekvenser samhandlingsreformen har for brukerne av omsorgstjenester.

I foranalysen og i diskusjonen på kontrollutvalgsmøtet ble metodiske utfordringer ved problemstillingene diskutert. Å belyse konsekvenser betyr at en trenger data for «før» og «etter». Som vi var inne på i foranalysen, finnes det ikke gode data som viser utskrivningsklare pasienter, liggetid mv for disse før reformen trådte i kraft. Å skille ut konsekvenser av samhandlingsreformen fra andre faktorer som har påvirket utviklingen i en periode er også vanskelig.

Revisjonen foreslår etter en nærmere vurdering å endre litt på problemstillingene som ble foreslått i foranalysen. Revisjonen foreslår følgende problemstillinger:

- 1) Hvordan har behovet for og bruken av helse- og omsorgstjenester blant eldre og tjenestetilbudet utviklet seg i Gjøvik kommune etter at samhandlingsreformen trådte i kraft 1.1.2012?
- 2) Hvordan har Gjøvik kommune fulgt opp samhandlingsreformens målsetting om mer helhetlige og koordinerte tjenester til pasienter som skrives ut fra sykehuset?

- 3) Hvordan sikrer Gjøvik kommune at tildeling av korttids- og langtids plass ved sykehjem skjer på grunnlag av en vurdering av pasientens behov?

Vi vil fokusere særlig på eldre innbyggere med behov for helse- og omsorgstjenester. Vi vil ikke se på alle omsorgstjenestene i kommunen, men fokusere på sykehjemsopphold (korttids plasser og langtidsopphold), hjemmesykepleie og kjøp av institusjons plasser. Gjennomgangen avgrenses videre til å se på hvordan ordningen med betaling for utskrivningsklare pasienter er fulgt opp. Vi ser ikke på andre elementer av samhandlingsreformen.

Problemstilling 1 er en beskrivende problemstilling der vi foreslår å gjøre en kartlegging av utviklingen av omsorgstjenestene i perioden 2011 – 2014. Kartleggingen vil vise hvilke endringer som har skjedd når det gjelder omfanget/kapasiteten og sammensetningen av omsorgstilbudet, behovet for og bruken av tjenester og utviklingen i dekningsgrader, overbelegg mv.

I problemstilling 2 tar vi utgangspunkt i pasienter som skrives ut fra sykehuset med behov for kommunale omsorgstjenester. Tema for denne problemstillingen er hvordan Gjøvik kommune, i samarbeid med Sykehuset Innlandet har lagt til rette for helhetlige pasientforløp. Det går fram av helse- og omsorgstjenestelovens § 4-1 at for at tjenestene skal være forsvarlige skal kommunen tilrettelegge tjenestene slik at den enkelte pasient gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud. Å få til mer helhetlige og koordinerte helse- og omsorgstjenester er en av hovedmålsettingene i samhandlingsreformen.

Helsedirektoratet sier i «Status for samhandlingsreformen», juni 2014 at helhetlige pasientforløp med forbedret utskrivningsprosess kan bidra til å redusere reinnleggelser. Rapporten fra Helsedirektoratet viser imidlertid at reinnleggelser for denne pasientgruppen har økt og at kommunene opplever at pasientenes tilstand ved utskrivning er dårligere enn tidligere. Det rapporteres at enkelte pasienter får et mer oppstykket forløp. Etter at foranalysen ble laget har revisjonen sett at Sykehuset Innlandet, Gjøvik sykehus hadde lavere andel reinnleggelser for eldre pasienter enn gjennomsnittet i 2013¹.

I problemstilling 3 tar vi utgangspunkt i søknader om institusjons plass, både fra pasienter som er innlagt på sykehusene og søknader fra hjemmeboende.

I foranalysen viste vi til rapporten fra Helsedirektoratet der det stod at kommunenes prioritering av utskrivningsklare pasienter fra sykehus kan ha gjort det vanskeligere for andre å få sykehjems plass eller korttidsopphold. Med bakgrunn i dette foreslo vi å se på konsekvenser for brukerne av omsorgstjenester, f.eks om prioriteringen var endret. Etter nærmere vurdering har vi kommet til at en bedre innfallsvinkel til å belyse dette er å undersøke kommunens system for tildeling av sykehjems plasser. Et slikt system bør sikre at når det gis tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen foreta en individuell vurdering i samråd med den som skal

¹ www.helsenorge.no – kvalitetsindikatorer. Indikatoren måler sannsynligheten for at eldre 67 år og eldre blir akuttinnlagt innen 30 dager etter utskrivning. Indikatoren gjelder eldre som er lagt inn for tilstander innen 11 ulike diagnosegrupper.

motta tjenestene. Dette betyr at det må foretas en kartlegging av søkerens behov for helsehjelp som grunnlag for å vurdere om søkeren har rett på tjenesten og eventuelt hvordan søknaden skal prioriteres dersom det f.eks ikke er ledige sykehjemsplasser på søknadstidspunktet.

Det vil kunne oppstå behov for å endre formuleringer av problemstillingene underveis i prosjektet. Ved eventuelle endringer i selve innholdet i prosjektet vil dette bli diskutert med sekretariatet.

3. REVISJONSKRITERIER

Den første problemstillingen har ikke revisjonskriterier da det er en beskrivende problemstilling.

For problemstilling 2 og 3 vil revisjonskriteriene bli hentet fra:

- St.melding nr. 47 (2008-09) – samhandlingsreformen
- Helse- og omsorgstjenesteloven. LOV-2011-06-24-30.
- Forskrift om kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter. FOR-2011-11-18-1115.
- Forskrift om internkontroll i helsetjenestene med veileder.
- Samarbeidsavtaler mellom Gjøvik kommune og Sykehuset innlandet HF.
- Helse- og omsorgsplan 2025 for Gjøvik kommune. Revidert utgave november 2013.
- Styringsdokument for Gjøvik kommune for 2014 og 2015.

Det kan i forbindelse med prosjektarbeidet bli aktuelt å supplere med andre kilder for revisjonskriterier.

4. METODE OG GJENNOMFØRING

Prosjektet vil bli gjennomført i henhold til RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon som er gjeldende som god kommunal revisjonsskikk fastsatt av Norges Kommunerevisorforening.

Datainnsamling og metode.

I problemstilling 1 vil kartleggingen gjennomføres for perioden 2011 – 2014. Datagrunnlaget vil være nøkkeltall og grunnlagstall fra Kostra, supplert med data og statistikk fra kommunens fagsystem Gerica og IPLOS²-statistikk på kommunenivå. For å belyse kapasitetsproblematikken er det blant annet aktuelt å få fram tall for utviklingen i overbelegg på sykehjem, kjøp av plasser fra andre og betaling for utskrivningsklare pasienter.

² IPLOS er et nasjonalt helseregister med data som beskriver ressurser og bistandsbehov til dem som søker eller mottar nærmere definerte kommunale helse- og omsorgstjenester.

Kommunene kartlegger brukernes funksjonsnivå og bistandsbehov i IPLOS. Som vi har vist til hevdes det i rapporten fra Helsedirektoratet at sykehusene skriver pasienter ut tidligere enn før, slik at pasientene er sykere og har et høyere bistandsbehov. Det kan derfor være interessant å få ut statistikk som kan belyse om brukernes gjennomsnittlige bistandsbehov har blitt høyere siden samhandlingsreformen ble satt i verk.

For å tolke statistikken er det aktuelt å intervjuere ledere og fagpersoner som har et særlig ansvar for planlegging og analyse av omsorgstjenestene.

Problemstilling 2

Pasientforløpene er avhengig av at samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen fungerer i praksis. Det er etablert ulike samarbeidsfora for samhandlingen mellom Sykehuset og Gjøvik kommune og det er innført elektronisk meldingsutveksling og egne rutiner for dette. Etter revisjonens vurdering foregår det et kontinuerlig arbeid for å forbedre samarbeidet. Vi vil derfor ikke undersøke alle sider ved dette samarbeidet. Vi foreslår å se nærmere på avviksregistrering og avvikshåndtering. Dette vil gi en indikasjon på hvordan samarbeidet fungerer når det gjelder samhandlingen rundt de utskrivningsklare pasientene. Det er aktuelt å foreta intervjuer med ansatte som har et særlig ansvar for samhandlingen med sykehuset, brukerrepresentanter, leder for Tjenesteenheten (ansvar for tildeling) og ledere og evt andre ansatte i henholdsvis hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Vi foreslår også å se nærmere på reinnleggelser ved statistikk fra Sykehuset Innlandet. Det er også aktuelt å supplere intervjuer og statistikk ved å undersøke pasientforløpene for et mindre utvalg pasienter som er utskrevet fra sykehuset.

Problemstilling 3

Utskrivning av pasienter fra sykehuset kan medføre økt press på å få omsorgstjenester dersom kapasiteten ikke økes tilsvarende det økte behovet. Det kan være vanskelig å belyse om hjemmeboende pasienter som søker om korttids- eller langtidsplass blir prioritert annerledes enn de som kommer fra sykehuset. Vi foreslår å foreta en dokumentanalyse, kombinert med intervju av ansatte ved Tjenesteenheten (tildeling) for å finne ut hvilke prioriteringer og kriterier som ligger til grunn for inntaksteamets vurderinger og vedtak når det gjelder tildeling av langtidsplass og korttidsplass ved sykehjem. I denne forbindelse kan vi spørre om de mener at det har skjedd endringer i prioriteringene de siste årene. Det er også aktuelt å se på praksis for tildeling ved å undersøke behandlingen av et utvalg av søkere til institusjonsplass.

Gjennomføring

Ressursbruken til et eventuelt prosjekt er blant annet avhengig av følgende forhold:

- Antall problemstillinger som ønskes undersøkt
- Hvor omfattende datagrunnlag det er nødvendig å samle inn for å vurdere kommunens praksis opp mot revisjonskriteriene
- Hvilke metoder som benyttes for å framskaffe datagrunnlaget
- Hvor kompliserte og krevende vurderinger som må foretas
- Hvor godt dokumentert og tilgjengelige data fra kommunens systemer er

I problemstilling 1 vil vi sammenstille data og statistikk som er relativt lett tilgjengelig. Vi vil prioritere ressursbruken slik at vi bruker mest tid til intervjuer og analyse av dokumenter og stikkprøver i forbindelse med problemstilling 2 og 3. Siden vi vurderer dette som et relativt omfattende og komplisert prosjekt, anslår vi timeforbruket til 350 timer inkludert denne prosjektplanen.

Det er vanskelig å anslå ressursbruken helt nøyaktig på forhånd fordi vi ikke har detaljkunnskap om kommunens systemer og hvor arbeidskrevende det blir å innhente nødvendige data. Vi vet heller ikke på forhånd hvilke funn vi kommer til å gjøre og i detalj hvilke vurderinger som vi må gå inn på. Ressursbruken kan derfor bli både litt høyere eller litt lavere enn anslått.

Vi planlegger oppstart i løpet av første halvår og gjennomføring i løpet av 2014

Prosjektarbeidet vil bli utført av forvaltningsrevisorene Reidun Grefsrud og Guro Selfors Lund. Reidun Grefsrud vil være oppdragsansvarlig for prosjektet.

Gjøvik kommune**ORIENTERING OM KONTROLLUTVALGETS AVTALER MED REVISOR OG SEKRETÆR**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Oppdragsavtale for 2016 (avtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS) Vedlegg 1
2. Rammeavtale mellom kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen og Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:**Følgende inngåtte avtaler tas til orientering:**

- Oppdragsavtale for 2016 mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS.
- Rammeavtale mellom kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen og Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har inngått følgende to avtaler i tilknytning til sin virksomhet:

1. Oppdragsavtale for 2016 mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS.
2. Rammeavtale mellom kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen og Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken.

Vedr. oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS.

Kommunen ivaretar sin lovpålagte revisjon gjennom deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS. Innlandet Revisjon IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets daglige leder, jf. selskapsavtalen § 3.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå årlig oppdragsavtale med selskapet.

Vedr. rammeavtale med utvalgssekretær:

Kommunestyret skal sørge for sekretærbistand til kontrollutvalget, jf. kommunelovens § 77 nr. 9.

Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen (8 kommuner) har valgt å konkurranseutsette funksjonen. Anbudskonkurranse ble sist gjennomført høsten 2010 der det ble inngått en kommunene inngikk en felles rammeavtale avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken. Avtalen gjelder for perioden 15.11.10 – 14.11.14 (4 år) med opsjon 1+1 år. Opsjon frem til 14.11.16 er benyttet.

Sekretær vil redegjøre kort for innholdet i avtalen i møtet. Mer inngående orientering vil bli gitt til utvalgsleder som også vil få en kopi av avtalen. Sekretær fakturerer kommunen for sine tjenester kvartalsvis etterskuddsvis. Det er utvalgsleder som attesterer på regninger fra sekretær.

OPPDRAAGSAVTALE

MELLOM

**KONTROLLUTVALGET
I GJØVIK KOMMUNE**

OG

INNLANDET REVISJON IKS

2016

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS. Innlandet Revisjon IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets daglige leder jf. selskapsavtalen § 3.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kompetent og kundeorientert. Oppdragsansvarlig revisor for både regnskaps- og forvaltningsrevisjon skal oppfylle kravene til utdanning og praksis. Revisjonsteamene skal ha tilfredsstillende kompetanse og være uavhengige.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget jf. pkt. 4.

Innlandet Revisjon IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Utvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen med vedlegg. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes blant annet revisors kvalifikasjoner og faglig utførelse samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01.16 – 31.12.16**.

Oppdragsavtalen for 2017 forhandles høsten 2016.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter følgende timesatser for 2016 med forbehold om godkjenning i representantskapet:

- Regnskapsrevisjon kr 900
- Forvaltningsrevisjon, gjennomsnitt kr 990
 - o Forvaltningsrevisjon revisor kr. 900
 - o Forvaltningsrevisjon oppdragsansvarlig kr 1.080

I oppdragsavtalen settes bestilte mindre undersøkelser, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll opp på bakgrunn av gjennomsnitt pris, mens avregningene gjøres på grunnlag av benyttet kompetanse.

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
Revisjon av kommunens			
1 årsregnskap	880	900	792000
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	200	900	180000
3 Revisjon av overformynderiet	0	900	0
4 Veiledning/bistand	30	900	27000
SUM 1-5	1110	900	999000
Bestilte revisjonstjenester			
5 Bestilte mindre undersøkelser	0	990	0
6 Forvaltningsrevisjon	510	990	504900
7 Selskapskontroll	0	990	0
SUM	510	990	504900
Annet			
8 Møter i kontrollutvalg og kommunestyre	60	990	59400
SUM	1680		1 563 300

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-4 og 8 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjenestene på linje 5-7 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Fakturering og betaling skjer i henhold til selskapsavtalen § 5. Selskapet skal fakturere sine tjenester ut fra reelt medgått ressursbruk på det enkelte oppdrag. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og veiledning m.v. skal forhåndsavtales med den enkelte deltaker i en oppdragsavtale. Deltagerne skal innbetale 1/3 av forhåndsavtalt pris i 3 terminer, henholdsvis pr. 15.01., 15.05. og 15.09.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid innenfor revisjon av tjeneste 1 (revisjon av årsregnskapet) og tjeneste 2 (attestasjoner/revisjonsuttalelser):
 - Revisjon av årsregnskapet: Det forutsettes at årsregnskapet avlegges innen 15/2 og årsberetningen innen 31/3 i samsvar med bokføringsloven, kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon som bekrefter kommunens balansetall samt avstemming av balansen og de sammenhenger som ellers forventes å være i regnskapet. Videre skal Kontrolloppstilling over innberettede og registrerte beløp foreligge.
 - Attestasjoner/revisjonsuttalelser vedrørende kommunens momskompensasjonskrav, spillemiddelregnskaper m.m. forutsettes framlagt

for revisor minimum 14 dager før innsendingsfristen. Det skal legges fram nødvendig dokumentasjon i form av talloppsett, regnskapsmateriale og eksempelvis tilsagn, ferdigattester etc. for at revisor skal kunne utføre jobben på en effektiv måte.

3 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjons tjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har en lik forventning til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

4 RAPPORTERING

4.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

4.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfyller kravet til uavhengighet.

Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nytilsatte revisorer oppfyller kravet tilandel
- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis

4.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

- Plan/revisjonsstrategi (høst)
- Statusrapport (vinter)
- Årsavslutning (vår)

Krav og forventninger til innholdet i rapporteringen av regnskapsrevisjonen er utdypet i vedlegg 1.

4.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget:

- Får levert de prosjektene som er bestilt
- Prosjektene er i henhold til bestilling
- Gjennomføring og rapportering skjer i henhold til kommunal revisjonsskikk og etablert og anerkjente standarder på området

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

4.5 Økonomirapportering

Innlandet Revisjon IKS rapporterer til kontrollutvalget 1. og 2. tertial (30/4 og 31/8), i tillegg til en årsrapport (31/12).

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Tertialrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av tertialrapporteringen skal Innlandet Revisjon IKS løpende informere kontrollutvalget om forventa vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Kommunen skal vederlagsfritt stille hensiktsmessig kontorplass og utstyr til disposisjon samt tilgang til nødvendig data.

Innlandet Revisjon IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Innlandet Revisjon IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med Innlandet Revisjon IKS.

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Avtalen har følgende vedlegg:

- Vedlegg 1: Regnskapsrevisjon: Tjenesteleveranser - forventninger og krav

_____ 2015

Roar Løken Lunder
Kontrollutvalgsleder

Gjøvik kommune

Björg Hagen
Daglig leder

Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik kommune**ABONNEMENTER OG KURSTILBUD FOR
KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Program – NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2016

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Alle faste medlemmer av kontrollutvalget abonnerer på:
 - Ukeavisen Kommunal Rapport
 - Fagtidsskriftet Kommunerevisoren (utgitt av Norges Kommunerevisorforbund)
2. Utvalgets medlemmer tilbys å delta på Kontrollutvalgskonferansen 2016 i regi av Norges Kommunerevisorforbund (3.-4. februar 2016).

SAKSOPPLYSNINGER:

For at kontrollutvalgets medlemmer skal få best mulig grunnlag for å stille spørsmål og ta opp saker, er det viktig at man får mulighet til å hente impulser utenfor kontrollutvalgets møter.

I tråd med tidligere praksis er følgende særlig aktuelt å diskutere:

- Abonnement på ukeavisen Kommunal Rapport
- Abonnement på fagtidsskriftet Kommunerevisoren (utgitt av Norges Kommunerevisorforbund).
- Deltakelse på seminaret "Kontrollutvalgskonferansen 2016" i regi av Norges Kommunerevisorforbund den 3.-4. februar 2016. Kontrollutvalget har avsatt budsjettmidler til dette i budsjettet for 2016.

Forslag til vedtak er i tråd med praksis i forrige valgperiode.

NKRFS Kontrollutvalgskonferanse

3-4 februar 2016

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Hovedtemaer:

Kontrollutvalget – viktig for tilliten >

Flyktninger og integrering >

Kommunelovutvalget – nesten ferdig >

To minikurs går parallelt med hovedprogrammet:

A. Intro - kontrollutvalg >

B. De sentrale momentene for å forstå kommunalt regnskap >

Målgruppe

Ledere/medlemmer av kontrollutvalg,
kontrollutvalgssekretærer, revisorer og andre som er
interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

Følg konferansen
på Twitter:
#ku16nkrf
www.twitter.com/nkrf

Møteleder: Daglig leder Ole Kristian Rogndokken, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00

Registrering og kaffe + noe å bite i / utstilling

10.00

Velkommen

► Daglig leder Ole Kristian Rogndokken, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.10

Åpning

► Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner (H)

Foto: Torbjørn Tandberg / KMD

10.30

Kontrollutvalget – viktig for tilliten til kommunal forvaltning

- Styreleder Gunn Margit Helgesen, KS
- Styreleder Per Olav Nilsen, NKRF

11.30

Lunsj / utstilling

12.45

Flyktningsesituasjonen – hvordan lykkes med integrering?

- Ordfører Øivind Sand (Ap), Rælingen kommune
- En representant fra Flyktning- og inkluderingstjenesten i kommunen annonseres senere

13.30

Pause / utstilling

13.50

Kommunelovutvalget – nesten ferdig

- Utvalgsmedlem Trygve G. Nordby

14.40

Pause / utstilling

15.00

Kontrollutvalgets arbeidsmåte – praktisk erfaring

- Nestleder Rune Olsø (Ap), kontrollkomiteen, Trondheim kommune

15.50

Pause / utstilling

16.10

Annonseres senere

|
17.00

19.30

Middag

– på vakt for fellesskapets verdier

Møteleder: (annonseres senere)

09.00

Det vil alltid være risiko for korrupsjon i et tillitsbasert system

- Korrupsjonsforsker Tina Søreide, førsteamanuensis, Norges Handelshøyskole (NHH)

10.00

Pause – utsjekking / utstilling

10.30

Habilitetsbestemmelsene – sjelden rett fram

- Advokat Jostein Selle, KS Advokatene

11.30

Lunsj / utstilling

12.45

Samspillet mellom revisor og kontrollutvalget – hvordan oppnå de gode forvaltningsrevisjonene

- Seksjonsleder forvaltningsrevisjon Anders Svarholt, Østfold kommune-revisjon IKS og medlem av NKRFs forvaltningsrevisjonskomite

13.30

Pause / utstilling

13.50

Åpenhet vs. taushet i kommunal forvaltning

- Leder Siri Gedde-Dahl, Presseforbundets offentlighetsutvalg og journalist i Kapital

14.45

Kåseri

- Kommentator Eva Nordlund, Nationen

15.15

Avslutning

- Styreleder Per Olav Nilsen, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

15.20

09.00

Minkurs A

A. Intro – kontrollutvalg

! Begrenset antall plasser

(Målgruppe: Nye kontrollutvalgsmedlemmer)

- Seniorrådgiver Bodhild Laastad, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

Innhold:

- Rammeverk for tilsyn og kontroll i kommunal sektor
- Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver

12.45

Minkurs B

B. De sentrale momentene for å forstå kommunalt regnskap

! Begrenset antall plasser

(Målgruppe: Kontrollutvalgsmedlemmer)

- Daglig leder Åge Sandsengen, Kommunerevisjon IKS

Innhold:

- Det kommunale økonomisystemet
- Regnskapets oppbygging
- Grunnleggende prinsipper og de unike økonomiske sammenhengene
 - spesielt i balansen
- Anordningsprinsippet
- Resultatbegrepet

14.35

– på vakt for fellesskapets verdier

Kontrollutvalgskonferanse

3-4 februar 2016

Påmelding

- Påmeldingsfrist: 17. desember 2015.
- Bindende påmelding skal skje via [NKRFs nettsider](#)
- Faktura vil bli tilsendt etter påmeldingsfristens utløp.
- Det tas forbehold om endringer i programmet.

Avbestillingsbetingelser

- Avbestilling må skje skriftlig.
- Det vil ved avbestillinger etter påmeldingsfristens utløp kreves et gebyr på kr 500 til dekning av administrasjonsutgifter. Ved avbestilling senere enn en uke før konferansestart belastes 50 % av konferanseavgiften.
- Avbestilling ved legitimert sykdom behandles særskilt.
- Avmelding på konferansedagen, eller ev. uteblivelse, medfører full konferanseavgift.
- Ved hotellreservasjon kommer i tillegg ev. ansvaret overfor hotellet.
- Deltakelse kan ved behov overføres til en annen kollega.

Konferansepriser*

- Deltakelse inkl. helpensjon: Kr 6 500 (ikke-medlemmer: Kr 6 900)
- Dagpakke (lunsj mm): Kr 5 300 (ikke-medlemmer: Kr 5 700)
Prisene inkluderer dokumentasjon, lunsj, drikke til måltidene og servering i pausene.
- Ekstra overnatting m/frokost fra 2. - 3. februar 2016: Kr 1 300.

*) Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Konferansehotellet

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Ved behov vil også Comfort Hotel RunWay, som ligger rett ved siden av Clarion (og The Qube), bli benyttet til overnatting.

Forhåndsgodkjenning

13 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Norges Kommunerevisorforbund
Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo
Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no, www.nkrf.no
www.twitter.com/nkrf (#ku16nkrf)

Velkommen på konferanse!

Gjøvik kommune

MØTEPLAN FOR 2016

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteplan for øvrige politiske utvalg 2016
(styringshjul – utkast pr. 24/11-15)

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Møteplan for kontrollutvalget for 2016 fastsettes slik:

- Torsdag 21.01.16 kl. 0830
- Torsdag 03.03.16 kl. 0830
- Torsdag 14.04.16 kl. 0830
- Torsdag 12.05.16 kl. 0830
- Torsdag 09.06.16 kl. 0830
- Torsdag 01.09.16 kl. 0830
- Torsdag 13.10.16 kl. 0830
- Torsdag 01.12.16 kl. 0830

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteplanen for neste år basert på tidligere års møtehyppighet. Torsdager er videreført som møtedag. Det samme er tidspunkt for møtestart.

Det er tatt hensyn til følgende:

- Vinterferie (uke 9), påske (uke 12) og høstferie (uke 40).
- Tidspunkt for behandling av kommunens årsregnskap i formannskapet og kommunestyret.
- Unngå møtekollisjon med møter i kommunestyre/formannskapet

Det tas forbehold om møtetidspunkt i f.m. behandling av årsregnskapet (april-møtet), da dette møtet også må tilpasses revisjonens arbeid og rådmannens møtekalender.

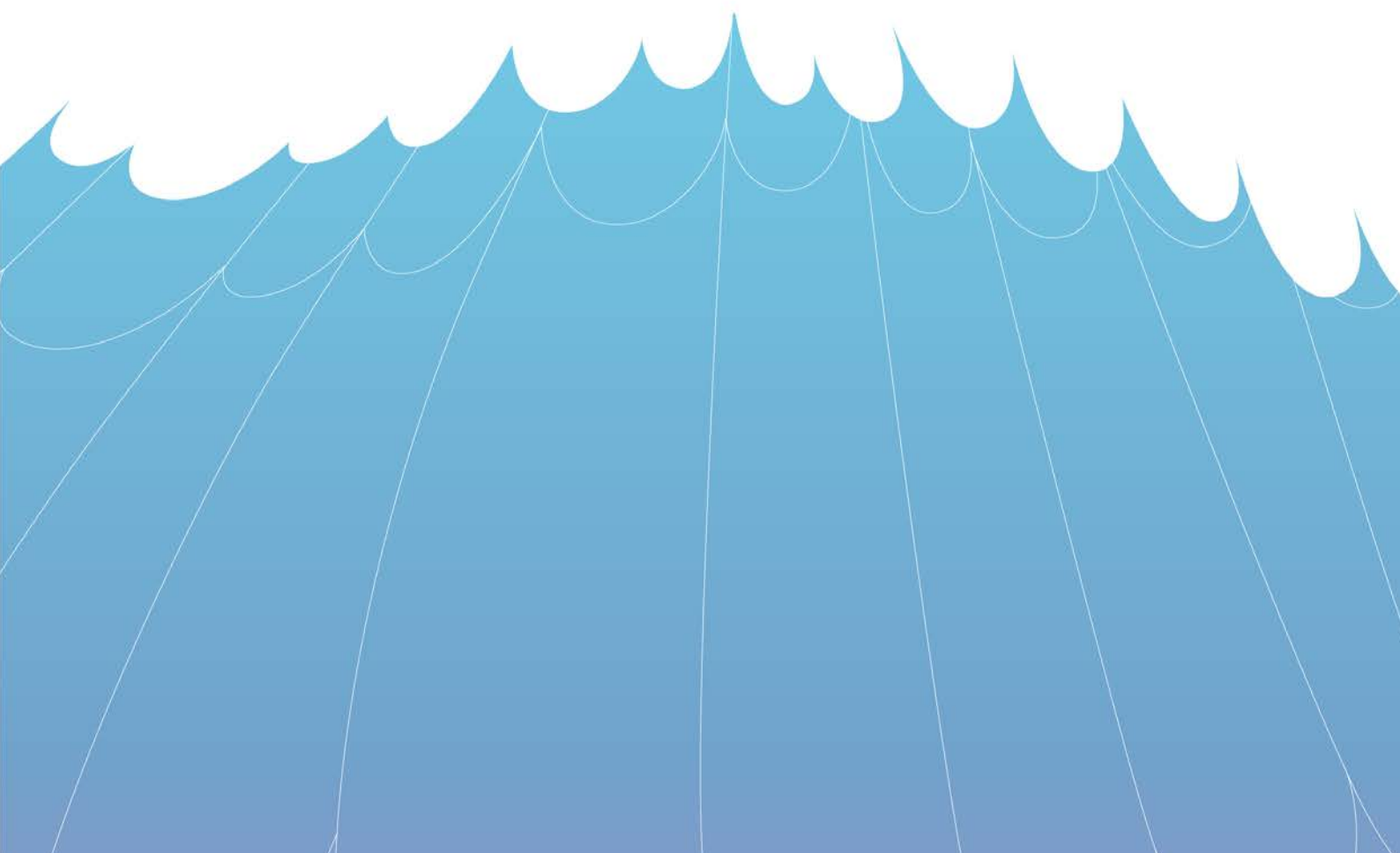
STYRINGSHJUL 2016

FOR
GJØVIK KOMMUNE

UTKAST - pr. 24.november 2015

GJØVIK KOMMUNE

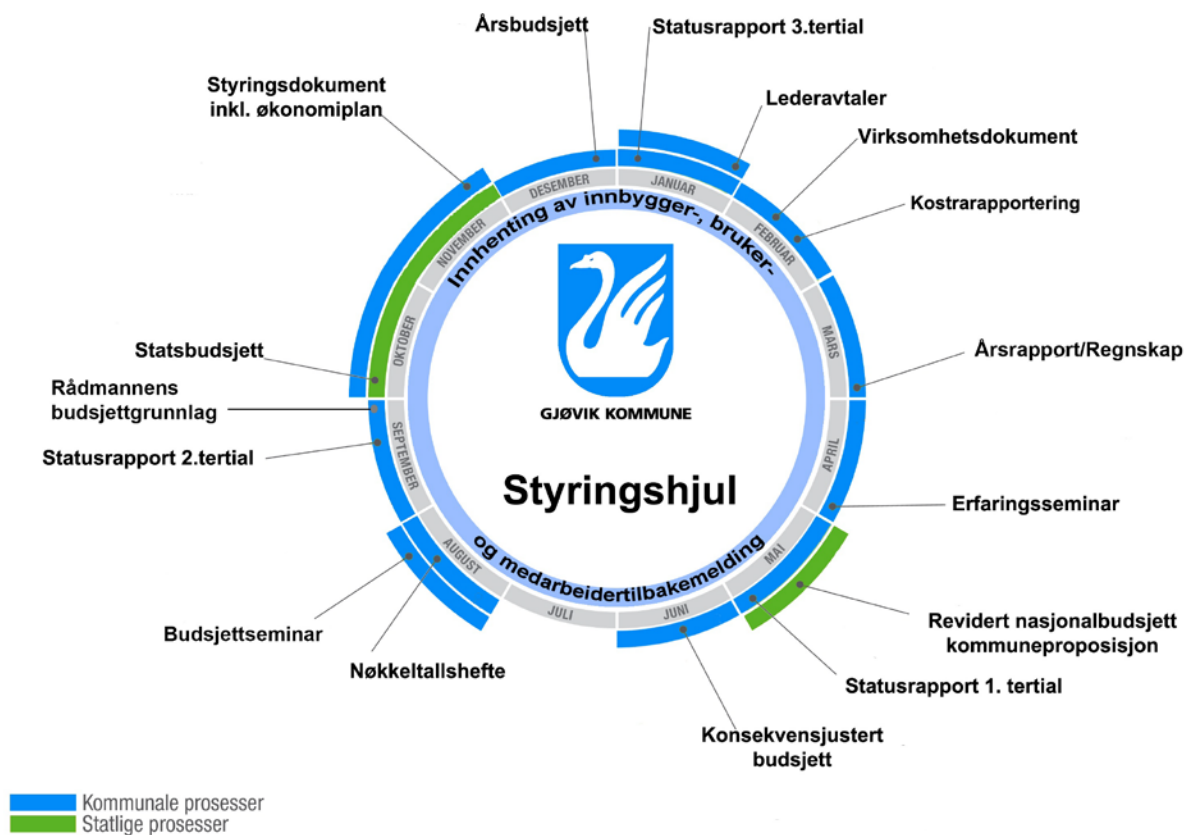

STYRINGSHJULET

OVERSIKT

Kommunens styringshjul (årshjul) sammenstiller den politiske og administrative aktiviteten som inngår den systematiske og helhetlige forberedelse, gjennomføring og oppfølging av kommunens sentrale plan-, analyse-, budsjetterings- og rapporteringsprosesser.

Figuren under oppsummerer elementene i det overordnede styringshjulet:

Som en del av styringshjulet legges det hvert en møtekalender for kommunens sentral styrer, råd og utvalg. Krav til framdrift og vedtak i prosessene i styringshjulet gir føringer for på hvilke møter de ulike delene skal drøftes og behandles.

Opp mot den politiske styringen legges det mer detaljerte administrative arbeidsplaner. Disse angir rammen for sektorenes interne styrings-, plan- og budsjetteringsprosesser, med opplegg og frister for videre bidrag og rapportering til rådmannen, samt for KOSTRA-rapportering.

Det helhetlige kommunale kvalitets- og styringssystemet som er innarbeidet i styringshjulet innhenter styringsinformasjon gjennom bl.a. medarbeider-, bruker- og innbyggerundersøkelser.

Styringshjulet rulleres hvert halvår (i løpet av mai og november), med normalt 1 års perspektiv for fastlegging av møtekalendere for kommunestyret, formannskapet, utvalgene og ulike råd. Gjennom oppfølgingen av delprosessene i løpet av det første halvåret kan det gjøres mindre justeringer i de administrative prosessfrister uten av styringshjulsdokumentet oppdateres som dokument.

Møtekalenderen holdes løpende oppdatert på kommunens nettsider. (Dvs. ikke i dette dokumentet...)

FASENE I STYRINGSHJULET

Skjematisk oversikt over årets delprosesser. Årlige tilpasning av datoer vs. ferieuker og statsbudsjett.

OPPSUMMERING – EVALUERING – RAPPORTERING:

- **Januar-februar:** interne oppsummeringsprosesser i sektorene,
- **Januar, februar:** KOSTRA-rapportering inn til Statistisk sentralbyrå (SSB),
- **Mars:** administrativ sammenstilling med evaluering av måloppnåelse og økonomisk status,
- **Mars/april:** rådmannens framlegg og presentasjon av årsrapport og årsregnskap,
- **Januar, mai, september:** rådmannens statusrapportering pr. tertial (forenklet for 3.tertial).

DATAINNSAMLING – ANALYSE – UTREDNING:

- **Hele året:** innhenting av innbygger-, bruker- og medarbeidertilbakemeldinger,
- **Mai-august:** sammenstilling og analyse av styringsdata: nøkkeltall og tilbakemeldinger,
- **Mai-august:** innhenting av synspunkter til handlingsdelen for kommuneplanens samfunnsdel,
- **Mai-august, oktober-november:** utredning rundt eventuelle politiske bestillinger.

STATUSVURDERING – MÅLDRØFTING – PRIORITERING:

- **Januar, mai, september:** behandling av statusrapporteringer pr. tertial (forenklet for 3.tertial).
- **April:** årsrapportbehandling; drøfting av resultat og utfordringer for sektorene i utvalgene,
- **April:** erfaringsseminar med utvidet formannskap rundt kommunens årsrapport og årsregnskap,
- **Mai-juni:** gjennomgang og drøfting av status og utfordringer for sektorene i formannskapet,
- **August/september:** budsjettseminar med utvidet kommunestyre, med innspill fra utvalgsdrøftingene og vurdering av økonomisk status, mål og aktuelle prioriteringer for neste års styringsdokument.
- **September:** drøfting av mål og prioriteringer for sektorene i utvalgene

BUDSJETTERING – PLANLEGGING:

- **Juni:** presentasjon av konsekvensjustert budsjett etter framlegget av kommuneøkonomiproposisjon med revidert nasjonalbudsjett i mai,
- **Oktober:** presentasjon av analyse av forslag til statsbudsjett,
- **Oktober:** framlegg av rådmannens forslag til budsjettgrunnlag for styringsdokument,
- **Oktober/november:** politiske spørsmål og administrative svar rundt budsjettgrunnlaget,
- **November:** rådmannen legger fram forslag til styringsdokument, inkl. betalingssatser,
- **November:** framlegg av partipolitiske endringsforslag før behandlingen av styringsdokumentet,
- **November-desember:** formell politisk behandling og vedtak av styringsdokumentet,
- **Desember:** administrasjonen fastlegger årsbudsjettet for neste år.

FORPLIKTELSE – IVERKSETTING:

- **Januar:** inngåelse av årets lederavtale mellom rådmannen og kommunalsjefer,
- **Januar/februar:** ajourføring av administrative virksomhetsdokumenter – programmering av tiltak.

PROSESSOVERSIKT 2016

Pr. 24.november 2015

KOSTRA-rapportering 2015

- 15.01.16** : frist for rapportering av sensitive klientdata og barnehage
- 15.02** : frist øvrig KOSTRA-rapportering (regnskapsdata og alle andre skjema)
- 15.03** : SSB publiserer ureviderte nøkkeltall og grunnlagsdata for 2015
- 15.04** : frist for oppretting av tidligere innsendte KOSTRA-data
- 15.06** : SSB publiserer endelige nøkkeltall og grunnlagsdata 2015

Statusrapporter

Pr. 3.tertial 2015:

- 15.12.15** : rådmannen legger ut klargjorte administrative rapporteringsdokumenter
- 12.01.16** : frist for **kommunalsjefenes** rapportbidrag til rådmannen
- 18.01** : **rådmannen** legger fram sak og statusrapport pr. 3.tertial 2015 (*forenklet rapportering*)
- uke 4** : behandling av statusrapporten i **utvalgene** (25-29.01)
- 10.02** : behandling av statusrapporten i **formannskapet**
- 18.02** : behandling av statusrapporten i **kommunestyret**

Pr. 1.tertial 2016:

- 15.04** : rådmannen legger ut klargjorte administrative rapporteringsdokumenter
- 03.05** : rapportkjøring av grunnlag (økonomisk) statusrapport
- 04-09.05** : analyse/vurdering av regnskapstall i sektorene
- 09.05** : komplett sykefraværstatistikk klar (*pr. 31.03*)
- 10.05** : frist for **tjeneste-/stabslederens** rapportbidrag til kommunalsjefene
- 12.05** : frist for **kommunalsjefenes** rapportbidrag til rådmannen,
- 12.05** : gjennomgang av analyse m/prognose med rådmannens ledergruppe
- 20.05** : **rådmannen** legger fram samlet statusrapport pr. 1.tertial 2016
- uke21** : behandling av statusrapporten i **utvalgene** (23-27.05)
- 01.06** : behandling av statusrapporten i **formannskapet**
- 02.06** : behandling av statusrapporten i **kommunestyret**

Pr. 2.tertial:

- 15.08** : rådmannen legger ut klargjorte administrative rapporteringsdokumenter
- 05.09** : rapportkjøring av grunnlag (økonomisk) status
- 06-09.09** : analyse/vurdering av regnskapstall i sektorene
- 09.09** : komplett sykefraværstatistikk klar (*pr. 30.06*)
- 09.09** : frist for **tjeneste-/stabslederens** rapportbidrag til kommunalsjefene
- 14.09** : frist for **kommunalsjefenes** rapportbidrag til rådmannen
- 14.09** : gjennomgang av analyse m/prognose med rådmannens ledergruppe
- 16.09** : **rådmannen** legger fram samlet statusrapport pr. 2.tertial 2016
- uke38** : behandling av statusrapporten i **utvalgene** (19-23.09)
- 28.09** : behandling av statusrapporten i **formannskapet**
- 29.09** : behandling av statusrapporten i **kommunestyret**

Årsrapport og årsregnskap 2015

- 05.01.16** : **rådmannen** legger ut klargjorte administrative rapporteringsdokumenter
- 11.01** : frist for innlevering av fakturaer, faktureringsgrunnlag og dokumentasjon sykefravær
- 15.01** : frist sektorenes anvisning av regnskapsbilag
- 29.01** : frist sektorenes innsending av foreløpig avviksanalyse
- 15.02** : frist sektorenes tilbakemelding vdr. årsoppgjørdisposisjoner
- 15.03** *(NB!)* : rådmannen oversender regnskap m/noter til revisjonen (*...revisjonen ferdig til 10.05*)
- 16.03** : oppdatering av statistikk/analyse vs. foreløpige KOSTRA-tall for 2015 (*SSB legger ut 15.03*)
- 18.03** : frist for oversending av **kommunalsjefenes** årsrapportbidrag til rådmannen (*kl. 12.00*)
- 01.04** : **rådmannen** ferdigstiller og sender ut årsrapport og årsregnskap 2015
- uke 15** : presentasjon og drøfting av årsrapport og utfordringer for sektorene i **utvalgene**
- 20.04** : erfaringsseminar med gjennomgang av årsrapport og utfordringer med **utvidet formannskap**
- 12.05** : behandling i **kontrollutvalget**, med oversending at uttalelse til formannskap/kommunestyre
- 01.06** : behandling av årsrapport og årsregnskap 2015 i **formannskapet**
- 02.06** : behandling av årsrapport og årsregnskap 2015 i **kommunestyret**

Undersøkelser 2015-2016

1.halvår 2016 : ...under avklaring pr. 24.11

2.halvår 2016 : ...under avklaring pr. 24.11

Konsekvensjustert budsjett 2016 / økonomiplan 2017-2020

mai : framlegging av revidert nasjonalbudsjett 2016 i Stortinget

13.06 : gjennomgang i rådmannens ledergruppe

16.06 : rådmannen gjennomgår konsekvensjustert budsjett i **utvidet kommunestyret**

Nøkkeltallshefte 2016

-aug : administrativ sammenstilling og analyse av KOSTRA-tall og indikatorer etter 2015 (frist 22.08)

25.08 : rådmannen legger fram Nøkkeltallshefte 2016

Styringsdokument 2017 (m/ HD Samfunn 2017, Økonomiplan 2017-2020, Budsjett 2017)

-aug : innhenting av synspunkter til HP samfunn 2017 vs. kommuneplanens samfunnsdel

31.08 : frist for utsending av materiale til årets budsjettseminar med kommunestyret m.fl.

07.09 : utvidet budsjettseminar for **medlemmene i kommunestyre og utvalg**, samt **ledere i råd**

sep-okt : **administrasjonen** analyserer signaler og utvikler budsjettgrunnlaget for styringsdokumentet

uke 40(?) : forslag til Statsbudsjett 2017 legges fram i Stortinget (...innen 6 dager etter åpningen)

- 19.10 : rådmannen analyserer forslag til statsbudsjett 2017

19.10 : rådmannen presenterer rådmannens budsjettgrunnlag i **utvidet formannskap**

uke43* : partipolitiske spørsmål til rådmannens budsjettgrunnlag 2017 (**frist fredag 28.10*)

01.11 : frist for sektorenes forslag til betalingssatser 2017 til rådmannen,

02.11 : evt. vurdering av spørsmålene fra partiene i formannskapet,

uke 44* : rådmannens svar på innmeldte partipolitiske spørsmål (**frist fredag 04.11*)

09.11 : rådmannen sender ut forslag til SD 2017 (bet.satser 2017, HP Samfunn, ØP 2017-20) **(30 dager)**

17.11 : frist for innsending av partipolitiske forslag til endringer i Styringsdokument 2017

18.11 : partienes budsjettforslag offentliggjøres (og legges ut på folkevalgtes iPad)

uke47 : **utvalgene** behandler styringsdokument, m/bet.satser, for sektorene (21-25.11)

28.11 : rådmannen ettersender eventuelle adm.merknader til partienes forslag og/eller utvalgenes behandling før sluttbehandlingen i formannskap og kommunestyre

30.11 : **formannskapet** behandler og innstiller til vedtak av Styringsdokument 2017 **(14 dager)**

15.12 : **kommunestyret** behandler og vedtar Styringsdokument 2017

Overordnede strategi- og planprosesser

Kommunal planstrategi 2016-2019

des-jan : prosess med utvikling av kommunal planstrategi for kommunestyreperioden

20.01 : **formannskapet** – med drøfting av planstrategi, herunder vurdering av kommuneplanen

uke 4 : **utvalgene** drøfter planstrategi for sine ansvarsområder

03.02 : rådmannen legger fram forslag til kommunal planstrategi 2016-2019

10.02 : **formannskapet** behandler forslag til kommunal planstrategi 2016-2019

12.02 : offentlig utlegging av formannskapets forslag til vedtak i kommunestyret **(30 dager)**

17.03 : **kommunestyret** behandler og vedtar Kommunal planstrategi 2016-2019

Planprogram for kommuneplanrevisjon (*eventuelt – avhengig av vedtak av kommunal planstrategi*)

feb-mar : utarbeiding av forslag til planprogram for kommuneplanrevisjon

30.03 : rådmannen legger fram forslag til planprogram for kommuneplanrevisjon

06.04 : **formannskapet** sender forslag til planprogram til høring og offentlig ettersyn, med samtidig varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet **(6 uker)**

01.06 : **formannskapet** behandler forslag til planprogram etter høring og ettersyn

16.06 : **kommunestyret** vedtar planprogram for kommuneplanrevisjon

Kommuneplanrevisjon (*eventuelt – avhengig av vedtak planstrategi og planprogram*)

Oppstart august 2016 – med sikte på vedtak av reviderte plan tidlig høst 2017. Prosessen avklares som del av behandlingen av planprogrammet.

MØTEKALENDER 2016

Pr. 24.november 2015

1.halvår 2016

STYRER - RÅD - UTVALG	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni
KOMMUNESTYRE		18	17	28		2, 16 ⁴
FORMANNSKAP	20 ¹	10,24	16	6, 20 ²	11, 25 ³	1, 15
Utvalg Samfunnsutvikling	uke 4			uke 15	uke 21	
Utvalg Oppvekst	uke 4			uke 15	uke 21	
Utvalg Omsorg og velferd	uke 4			uke 15	uke 21	
Utvalg Tekniske tjenester, eiendom, kultur og idrett	uke 4			uke 15	uke 21	
Politisk koordineringsgruppe						
Kontrollutvalget					12	
Internasjonalt råd						
Ungdomsrådet						
Eldrerådet		1		4		6
Rådet for funksjonshemmede		1		4		6
Regionrådet						
Regionalt ordfører-/rådmannsmøte						
Fylkeskommunen: - Fylkesting - Fylkesutvalg	12, 26	10-11 23	8, 29	19-21 12, 26	10, 24	14-16 7, 20

2.halvår 2016

STYRER - RÅD - UTVALG	Juli	August	September	Oktober	November	Desember.
KOMMUNESTYRE			7 ⁵ , 29	27	24	15
FORMANNSKAP		31	14, 28	19 ⁶	2, 15, 30	14
Utvalg Samfunnsutvikling			uke 38		uke 47	
Utvalg Oppvekst			uke 38		uke 47	
Utvalg Omsorg og velferd			uke 38		uke 47	
Utvalg Tekniske tjenester, eiendom, kultur og idrett			uke 38		uke 47	
Politisk koordineringsgruppe						
Kontrollutvalget						
Internasjonalt råd						
Ungdomsrådet						
Eldrerådet		29		24		12
Rådet for funksjonshemmede		29		24		12
Regionrådet						
Regionalt ordfører-/rådmannsmøte						
Fylkeskommunen: - Fylkesting - Fylkesutvalg		23	6, 20, 27	11-13 18	1, 15, 29	13-15 20

1: m/1/2dag temamøte planstrategi/kommuneplan 2: Erfaringsseminar, utvidet 3: Mulig temamøte eller studietur?
4: Konsekvensjustert budsjett, utvidet 5: Budsjettseminar, utvidet 6: Presentasjon budsjettgrunnlag, utvidet

NB! Røde møtedatoer: obligatorisk møteuke for utvalg.

NB! Møtekalenderen vil bli lagt inn og oppdatert i First Agenda og på kommunens nettsider - under Politikk og samfunn.

Gjøvik kommune

FORBEREDELSE TIL RULLERING AV PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPSKONTROLL – PLANLEGGING AV OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.12.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgets *Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2012-2015*
2. Veileder i overordnet analyse (Norges Kommunerevisorforbund)
3. Kontrollutvalgsboken kap. 6 (veileder fra Departementet)

Vedlagt:

Nei
Nei
Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kontrollutvalgets oppgave med å lage en plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll tas til orientering, herunder at planen skal vedtas av kommunestyret i løpet av 2016.
2. Overordnet analyse (grunnlaget for planen) gjennomføres som en prosess i kontrollutvalget gjennom 1. halvår 2016. Prosessen igangsettes i første møte 2016 der det bes om følgende:
 - Utvalgssekretær:
 - Presentere det teoretiske grunnlaget for gjennomføring av overordnet analyse (risikostyring), og foreslå en praktisk tilnærming tilpasset kontrollutvalgets ressurser.
 - Informere om innspill fra forrige valgperiode/kontrollutvalg og prioriterte saker/tema som ikke er fulgt opp.
 - Innhente oversikt over kommunens organisering.
 - Innhente oversikt over kommunens interesser i selskaper (interkommunale selskaper og aksjeselskaper).
 - Hedmark Revisjon IKS:
 - Presentere fagområdene forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
 - Presentere sine tjenester og kompetanse innenfor forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
 - Presentere systemet for KOSTRA-rapportering (KOMMUNEStatRapportering).
 - Kartlegge kommunens bruk av kostra-tall, evt. innhente analyser utført av administrasjonen selv.

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunn:

Kontrollutvalget er pålagt å lage en plan for både forvaltningsrevisjon og selskapskontroll minst en gang i valgperioden. Gjeldende plan ble vedtatt i kommunestyret høsten 2011, og ny plan skal utarbeides i løpet av 2016 (lovpålagt oppgave).

Planen skal baseres på en såkalt overordnet analyse, og den skal legges frem for kommunestyret til slutt behandling.

Det vises for øvrig til § 10 og § 13 i forskrift om kontrollutvalg der hjemmelsgrunnlaget for de omtalte aktivitetene fremgår:

§ 10 Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

§ 13 Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll.

Understrekingene er foretatt av utvalgssekretær.

Hvordan gjennomføre en ”overordnet analyse”:

Fra kommentarene til § 10 i forskrift om kontrollutvalg står bl.a. følgende:

Hensikten med den overordnede analysen er å fremskaffe relevant informasjon om kommunens/fylkeskommunens virksomhet, slik at det er mulig for kontrollutvalget å legge en plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjøre forvaltningsrevisjon.

Målet er å avdekke indikasjoner på avvik eller svakheter i forvaltningen sett i forhold til lover, forskrifter, kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger. I uttrykket ”risiko- og vesentlighetsvurderinger” ligger at det skal gjøres en vurdering av på hvilke områder av kommunens/fylkeskommunens virksomhet det er risiko for vesentlige avvik i forhold til de vedtak, forutsetninger og mål som er satt for virksomheten.

Gjennom analysen skal det samles nødvendig informasjon om det aktuelle området, identifiseres mulige avvik eller svakheter og legges grunnlag for beslutningen om hvor det skal iverksettes forvaltningsrevisjon (systematiske vurderinger). En slik analyse kan også bygge på relevant informasjon fra andre dokumenter som er utarbeidet i kommunens/fylkeskommunens plan- og analysearbeid.

I forskrift for kontrollutvalg går det frem at planen skal baseres på en overordnet analyse som skal identifisere behovet. Den overordnede analysen skal ta utgangspunkt i risiko- og vesentlighetsvurderinger, jf. forskrift om kontrollutvalg § 10.

En overordnet analyse kan gjennomføres på flere ulike måter. Det er ikke utviklet noen ”beste praksis” på området, men det er nærliggende å benytte metoder fra såkalt ”risikostyring”, der det foreligger ulike tilnærminger. Felles for alle er at man går inn i organisasjonen og kartlegger målene og forsøker å avdekke risikoer for ikke å nå målene. Videre vurderes risikoreduserende tiltak, slik at man kan danne seg et bilde av sannsynligheten for svikt. De områdene som ”scorer” høyt mht. sannsynlighet og samtidig har store konsekvenser dersom det oppstår feil, velges ut for nærmere kartlegging/analyse.

Norges kommunerevisorforbund (NKRF) har også utarbeidet forslag til gjennomføring av overordnet analyse. Opplegget bygger på en risikostyringsmodell utarbeidet av en internasjonal organisasjon (COSO) i 2004.

Sekretær mener det er svært viktig at man kjenner til ovennevnte konsepter og modeller ved gjennomføring av en overordnet analyse, men er av den oppfatning at metodene er for ressurskrevende for kontrollutvalget til at de skal kunne benyttes fullt ut.

Sekretær mener videre at valg av tema/områder kan bli vel så god med et noe enklere opplegg.

I første omgang foreslås det å benytte enkle (og rimelige) kilder til å kartlegge potensielle problem-/forbedringsområder i kommunen. Her kan nevnes:

- Egen kunnskap/erfaring om kommunen og dens utfordringer.
- Rådmannens risikovurderinger.
- Revisjonsprosjekter gjennomført i andre kommuner.
- Avisartikler/debatter/reportasjer eller lignende som belyser problemområder i kommunene generelt eller i vår kommune spesielt.
- KOSTRA-tall (statistikk fra SSB).

Særlig om plan for selskapskontroll:

Det foreslås at arbeidet med plan for selskapskontroll integreres med arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon fordi man arbeider metodisk svært likt. Som tidligere kan man vurdere å lage ett felles plandokument som omfatter både forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Ut over kravet om at det skal lages en plan, stilles det ikke noe krav til omfanget av selskapskontrollen.

Sekretær forslår at det til neste møte blir fremlagt en oversikt over kommunens eierforhold og interesser i andre selskaper mv. Oversikten kan være utgangspunkt for diskusjon i utvalget mht. videre planlegging på området.

Det er anbefalt at kontrollutvalgene forsøker å samordne kontroller/revisjoner rettet mot selskaper man eier i fellesskap. Sekretær vil selvsagt spille en koordinerende rolle mellom kontrollutvalgene i distriktet, og bidra til å spre kunnskap mellom kontrollutvalgene om planer og aktiviteter på området.

Anbefalinger, jf. Kontrollutvalgsboken (veilder fra Departementet):

Kontrollutvalgsboken har et eget kapittel om planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (kapittel 6). Kapittelet avsluttes med følgende anbefalinger:

- Det er viktig at kontrollutvalget setter av tid og ressurser til den overordnede analysen og planarbeidet. Dette er kanskje et av de viktigste prosjektene kontrollutvalget gjennomfører i løpet av en valgperiode. Kontrollutvalget vil på denne måten bli godt kjent med kommunens virksomhet tidlig i perioden.
- Kontrollutvalget må velge en prosess for å utarbeide en overordnet analyse som kan gi utvalget tilstrekkelig grunnlag for å utarbeide gode planer.
- Bred involvering i arbeidet med en overordnet analyse gir god forankring av planene og et godt grunnlag for den videre gjennomføringen av prosjektene.
- Kontrollutvalget og kommunestyret må ta stilling til hvor lange planperiodene skal være, og hvordan eventuell omprioritering og rullering av planene bør foregå.
- Gjør planene godt kjent i kommunen, både i kommunestyret og i administrasjonen.

Forslag til fremdriftsplan

Et rimelig mål er å gjennomføre en prosess i løpet av 1. halvår 2016, og at kontrollutvalgets plan legges frem for kommunestyret i høsten 2016. Dette gir følgende fremdriftsplan:

- Møte jan/feb: Drøfting av metode og nivå for gjennomføring av overordnet analyse. Fokus på risikostyring. Oversikt over kommunen (organisering, tjenesteområder mv). ”Brainstorming” og valg av tema/områder for nærmere kartlegging. Invitasjoner av adm. til møtet i mars. Evt. bestillinger av forundersøkelser fra revisor.
- Møte mars: Hele møtet avsettes til diskusjoner omkring risikovurdering/risikohåndtering. Rådmannen inviteres til å orientere. Evt. presentasjoner fra revisor (forundersøkelser). ”Brainstorming” fortsetter.
- Møte april: Presentasjon av forundersøkelser. Grov prioritering. Evt. bestilling av nye forundersøkelser revisor eller be om nye/flere orienteringer fra administrasjonen.
- Møte juni: Avsluttende diskusjon i kontrollutvalget. Endelige prioriteringer og oversending av plan til kommunestyret for sluttbehandling. Evt. bestilling av ytterligere forprosjekter.

Dersom denne fremdriften blir for ”stram” kan prosessen utvides ut over høsten 2016.